

10. Telefon: 8-61.
Havonta 110, négy
évre 600, egészévre
földre: Havonta 2,
félre 12, egészévre 2
defések díjazás szeri
KELET" a tranilvania
zsidoság egyetlen politika
ja. Cikkek utányomása csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Taxa postala
plátte in num.
No. 224713/929.

Szerke-
és
ROMANIA

1 LEPOSTA

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI LAP

Bérmentett
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámor
Ferenc. Bucaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.
Vasárnap, 1937. szeptember 19.
5698. EV. TISRI 14. XX. EVF.
211. SZAM.

ek

es Ernő

Végrendelet nélkül

Masa'ryk, a nagy halott lelki portréjának vonásait fenségesen egészíti ki az a pfági híradás, mely szerint a nagy államférfi nem hagyott hátra végrendeletet.

Ez a gesztus is annak a nagy, szinte embeletelti széfényességnek bizonyosága, mely ezt a csöndes, halk államférfit életének minden vonatkozásában jellemezte.

Amikor nagyhangú kalando'ok már áldástalan életük virágjában is a törekszenek, hogy a jelen és a jövő számára „egyedül üdvözítő” tanácsokat beajánlják: ennek a nagy férfinak csöndes hallgatása csak a legnagyobb meghatódottságot keltheti.

De Masa'ryk széfényességének azért megvan a maga belső logikája.

Az ő végrendelete — az élete.

Az a példaadás, mellyel megmutatta, hogy egyén és nemzet számára csak a jellem, a szív és a szellem emelkedettsége az, mely megteremtja a jelent és biztosítja a jövőt.

S bizonyos, hogy Masa'ryk népének utját, fejedését és boldogulását a nagy Elnök életének példaadása fogja biztosítani.

Masa'ryknak nem kellett hagykozni; az ő öröksége oszthatatlan és eleven erő, amelyből népének minden nagyja és minden kisnyje egyenlő részt kap.

Az örökség teljes és tökéletes s az öröksöknek nincs más feladatuk, mint az, hogy méltóak legyenek ehhez az örökséghez.

S hisszük, hogy méltóak lesznek.

Mert kevés népnek adatott meg, hogy egy Masa'rykja legyen, akinek műve ne csak a múltat, a jelent, de a jövőt is csugázza.

Masa'ryk nem hagyott végrendeletet, de némasága beszédesebb minden íratt betűnél és egyenesen az örökkévalóságnak szól.

Mit tud és mit nem az antiszemita sajtó

Uj hang jelentkezett a Cu'entui „Palesztina” anketján.

Giurescu egyetemi tanár, aki George B'atianu pártjának jobbszárnyán pengeti a nacionalizmus harujait, néhány kérdést vet fel az anketón.

Azt mondja, hogy Romániában egyelőre nem lehet a zsidókérdés megoldásáról beszélni, minthogy nem ismerjük a zsidókérdés adatait.

Nem tudjuk például, hogy hány zsidó él Romániában. Sabin Manoilu azt állítja, hogy a zsidók száma az országban 758.000. Valamelyik külföldi lekszikon 1 millió 90 ezerre teszi a zsidók számát.

De nem tudjuk a zsidók arányszámát sem az élet vonatkozásaiban. Nem tudjuk, hány zsidó ügyvéd, zsidó orvos, zsidó keféskedő és zsidó iparos van és hogy ezek a zsidók miként aránylanak a nemzsidó hasonló foglalkozásbeliekhez.

Nem tudunk tehát semmit, ami lehetővé tenné a zsidókérdés megoldásának objektív vizsgálatát.

A hang azért meglepő, mert jobboldali részről jön. Hiszen mi évek óta fujjuk, hogy nincs zsidó veszedelem és ilyenkor mindig számokról beszélünk. De a jobboldalt nem érdeklik a számok, csak akkor, ha a tevékenységért fizetett illetményekről van szó.

A jobboldal megállapítja, hogy Romániában kétféle zsidó van, hogy a román ügyvédeket kizsárolták a zsidók, hogy a falvakon a zsidók szipolyozzák a parasztokat, és azt is, hogy a zsidók nem fizetnek adót.

Mindent írja a jobboldal és most egy politikum megállapítja, hogy mindebből semmit sem tudunk.

Már t. i., hogy az antiszemita ebből semmit sem tudnak.

Giurescu tárgyilagosa megállapítása egyben csunya bírálat az antiszemita pártok és az antiszemita heccsajtó felé is.

Mert ha ezt nem tudja az antiszemita sajtó, akkor mit tud? Ha annyira nem érdekli, hogy az általa felfuizt probléma iránt, hogy az adatait kinyomozza, akkor ez a négyéves harc

Delbos drámai kijelentése a Népszövetség közgyűlése előtt:

„A benemavatozást csak akkor lehet tovább is fenntartani, ha a többi államok visszavonják katonáikat Spanyolországból”

Negrin szerint Mussolini meg akarja kétszerezni az olasz katonák számát Spanyolországban

Genfben biztosra veszik, hogy a benemavatozás rövidesen teljesen megszűnik

Genf, szept. 18. A népszövetségi közgyűlés ma délelőtt 10 órakor vette kezdetét. Az üléssteremben nagy izgalom uralkodott Negrin és Delbos beszédeinek vártában. Az első felszóaló Tanczos magyar megbízott volt, aki hangoztatta annak szükségességét, hogy a népszövetségi politikát felülkísítsék az alapokmány reformja által.

Utána Negrin, a valenciai kormány külügyminisztere emelkedett szólásra, aki konkuzióképpen a következőket kérte:

1. A kereskedelem szabadságának helyreállítását a köztársasági Spanyolország érdekében. 2. A Spanyolországban lévő idegen harcosok tényleges ellátolása érdekében való intézkedések hozatalát. 3. A nyomi egyezmény kiterjesztését olyan értelemben, hogy a Földközi tengeren való védelmet a spanyol hajóknak is biztosítsák. 4. A Népszövetség ismerje el, hogy Spanyolország támadás áldozata lett. 5. Kijelentik az 5-ik politikai bizottság elé a fötitkárság jelentésének a spanyol ügyekre vonatkozó részét.

Negrin különben beszédében ismertette a benemavatozás történetét. Hivakozott a Mussolini-Franco táviratváltásra is, ami Santander eléstét követte és közvetlen választ adott Hitler kancellár nürnbergi beszédére. Közölte azt az értesülést is, hogy Mussolini megegyez: annyi katonát akar küldeni Franco támogatására, mint amennyit eddig küldött.

Delbos drámai beszéde

Genf, szept. 18. Delbos francia külügyminiszter ma a következő beszédet mondotta a népszövetségi közgyűlés előtt:

— Franciaország bizik a népszövetségi alapokmányban és minden nemzetközi tevékenységét azon meggyőződés hatja át, hogy az csak Genfben keresztül bonyolódhatik le. A béke megszervezése végett tekintettel kell lennünk a válságra, amelyen a világ keresztülmegy. A béke válságáról beszélünk csak és nem a Népszövetségéről. Bátorságra van szükségünk, hogy he'yt állhassunk ezen válsággal szemben. A francia kormány nem akarja kétségbevonni a különböző békenyilatkozatok öszinteségét, mélyesen kívánja a szomszédaival való megértést és nem hanyagolja el az alkalmat kölcsönös érzelmeinek kifejezésrejutatására a megegyezések lehetőségét keresve. Franciaország szenvedélyesen kívánja a népek közti békét és legjobb eszközt keres annak biztosítására. Egyidejűleg lehetlenné akarja tenni a háborút. A legjobb intézkedés: örizkedni a háboru ragályától. Ezért Franciaország Nagybtannával együtt a spanyolországi borzalmas drámával szemben a benemavatozás politikáját követte, amit továbbra is az általános háboru elkerülésére való legjobb eszköznek tekint.

A benemavatozás nem lesz lehetséges továbbra is, csak ha az összes nemzetek tiszteletben tartják és öszintén, egy

hangulat elfogadják a polgártársaiknak a spanyol frontokról való visszavonását. Ellenkező esetben a harcolók és hadianyag oadózníése miatt, a veszdly egyre növekszik és a nemzetközi egyensuly felborulásával fenyeget.

A probléma másik oldala, hogy az egyensuly megbomlása más államok életszükségleteinek kárára is lehet és ehhez hozzájárulhat a felfogásbeli szenvedélyek veszdlye, ami két részre való szakadással fenyegeti Európát.

Delbos ezután méltatta a nyoni értekezlet eredményeit, majd kifejtette, hogy a további feegyverkezési verseny romlásba viszi a világot,

viszont lehetetlen leszerelni, miatt mások folytatják a feegyverkezést.

Franciaország és az itteni képviselt államok nem fogják sohasem megengerni a támadónak nyujtott ilyen jutalmat és nem fognak meghatrálni semmilyen áldozattól, hogy függetlenségüket biztosítsák. Delbos végül a népszövetségi alapokmány reformjáról beszélt.

Végét járja a benemavatozási politika

A francia lapok közül a Petit Parisien foglalkozva a spanyol partok ellenőrzésének megszüntetésével, megállapítja, hogy a spanyol kikötőket továbbra is megfigyelés alatt tartják, más eszközökkel. A Pireneusokban továbbra is fenntartják az ellenőrzést francia részről, a nemzetközi kontroll híján is. A spanyol partok ellenőrzését közvetett uton fogják gyakorolni azon hajók, amelyek a hajózást részesítik védelemben. A Le Populaire azt állítja, hogy népszövetségi körökben a benemavatozási politikát úgy tekintik, mint amely a végét járja.

Minden részről azon reménynek adnak kifejezést, hogy a köztársasági Spanyolországgal azonnal helyreállítják a keféskedelmi hajózási szabadságot és hogy Franciaország rövidesen megnyitja határait a Pireneusokban.

A lap még egy tangeri táviratot közöl, amely szerint szeptember 6-án Melillában 7000 olasz katona szállott partra. Három divízió azonnal elindult Spanyolország felé.

Az olasz tisztek szerint a 7000 katona érkezése csak bevezetése a napokban várható újabb tömeges csapatszállításnak.

Másrészt azt is jelentik, hogy az elmúlt héten nagyszámu német mérnök érkezett Spanyolországba, akik a francia határ felé eső és Tanger környéki erődítmények beszervezését tanulmányozzák. Cabóban és Villa Alucemánál nagykaliberű német gyártmányu ütegeket állítottak fel.

(Folytatása a 10. oldalon.)

telkinthető-e egyének, mint légüres térben ágaló, emberi ösztönökre ható hazugságáradatnak?

Giurescu megszólalása felelet a fenti szö-

noki kérdésekre. De sajnos, ez nem vigasztaló számunkra. Tudjuk, hogy az antiszemita sajtónak nincs szüksége adatokra. Az adatok megölnék.

VILAG TUKRE

A zsidó sátor

Irta Löwenkopfi Kálmán

Básszúkkot tésövu sivát jámim, sátrakban lakjatok hét napig. Hét napon át ott éktelenkedik újra a zsidó udvarokon a szukkáh, a sátor, a zsidó élet bizonytalanságának, a vándorlásnak, a máriól-holnapra való életnek eme beszédes szimbóluma. Nem kell érte messzire menni, ott áll mindig kéznél a fészkerben, hogy sátrak ünnepe, vagy akár évközbe is, ha ugy adódik, ha nagyon muszáj, könnyen előszedhessük. Csak a pókháló kell kissé róla letszotgatni, a tavaszi meg az azeöltit, amely az évezredek alatt rárakódott.

Fészáchkor batyut kötünk, meg vándorbotot ragadunk, hogy az ünnepe jelenlétét minél jobban kihangsúlyozzuk, most meg sátrat építünk, hogy azt a kevés kis jókedvünket, amit az ünnepe hoz, vele végképpen elrontsuk. Talán éppen ettől tartottak a kétezer évvel ezelőtli bölcsek, amide a sátor belső díszítését olyan nagyon a lelkiükre kötötték, hogy mégse roppantson teljesen össze bennünk.

A régi emberek töviről-helyről körülirták, hogy milyen is legyen, ne meredjen igen a magasba, ne legyen tulságosan szilárd, csak sátor maradjon, amelynek tetején becsepeghessen az őszi eső, oldalain befityülhessen az őszi szél. Az Irás a sátorkészítés célját is megmondja: *Löwán jédou dorotéchem ki vászúkkot hosávti et böné Jiszráel böhoici otám méerec Micrájim*, hogy megtudják nemzedékeik, hogy sátrakban lakattam Izráél fiait, midőn ki vezettem őket Egyiptom országából. Hát bizony nem felejtjük el, hogy sátorlakók voltak az őseink, és zsidóknak juttatja az ünnepi sátor, de felkísért a multból a sátor a mi szomorú életünkben máskor is, az év hétköznapjain is.

Mennyi keserű ironia! A nappalok meg rövidülnek, az esték hűvösebbekké válnak, eső csap, szél súvit, a zsidó meg beül a sátorba emlékezni, ünnepelni. Még vendégeket is hív magának belé az asztalhoz, az ösöket, Abrahámost, Izsákot és Jákobot, meg a többi mind sorjába, hogy ők is lássák az örömet, vagy tán inkább a szomorúságát, a fájdalmát...

Esőben, sárban, szélben üti fel a zsidó sátorát, minthacsak csufot akarna üzni a természetből, vagy mintha már teljesen kivesszett volna belőle a természet szépsége iránt való érzék, teljesen elfásult volna minden iránt, amiért mások rajongani, lelkesedni tudnak.

„Nem a tavasz virágai, nem a nyár aranykalásai s nem gyönyörű madárdalai közepette építi a zsidó az ő kunyhóját és hívja vendégül az „ispizin”-t — mondja Morris Rosenfeld egyik írásában.

Nem. Elhervadt és elsárgult levélhalmok között építi ő sátrat. Szerszámaink csengése egybevegyül a fészkeiktől bucsuzó fecskék szomorú dalával.

A durva őszi szél döngeti az ablakokat, illat és pompa elenyészik, midőn a zsidó az ő különös kastélyát építi.

Mintha bosszantásra tenné, mintha ingerkedve mutatná, hogy ő örül az elmúlásnak, az erdő és mező hervadásának.

Körülotte halál, enyészet, az őszi szél vadul súvit a kéményeken keresztül és a csu pasz fák szomoruan hajlongnak lombtalan ágaikkal. A holló számalmasan lebegtetli fekete szárnyait a magános, ingadozó sátor fölött. A szürke fellegek ijesztoően fenyegetnek és ő ott ül benne és örül, vigadozik, mosolyog...

Egy egész traktátus foglalkozik a sátorral, egy hatalmas, vastag könyv. Ha sűrű a szukkáh lombja, ha olyan sötét van a sátorban és körülöttünk, *seén hákkochávim*

Irtózik-e

Asztalhoz ülni?

Ha irtózik asztalhoz ülni, mert minden falat csak meghosszabbítja az emésztés gyötrelmeit, próbálja meg feltétlenül a Magnesia Bisurata szedését. Semlegesíti a túltengő gyomorsavat, amely a savanyu felbőgés, gyomortájéki-nyomás és a legtöbb gyomorindispozíció okozója, ezért a Magnesia Bisurata, azonnali megkönnyebbülést biztosít. Az első adag Magnesia Bisurata bevétel után jó étvágygal fog enni mindent amit kíván és könnyedén, fájdalommentesen fog emésztetni. Ne várja be, amíg apró emésztési zavarai gyomorba jutnak, sőt-ami még súlyosabb-gyomorfekélyt okoznak; vásároljon még ma egy üveg

MAGNESIA BISURATA

Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Leírásért kis íveg, vagy a gazdaságosabb nagy íveg Leír. 110. írt.

mirim mittocho, hogy nem látjuk már a csillagokat sem, mi történjék akkor? — veti fel a Misnah. Nem baj, nem kell megijedni — adjuk meg mi a feleletet — ki kell tartani, erősnék kell maradni. Volt ez így már máskor is és kibírtuk, kibírjuk ezt is. Aztán meg újabb kérdés: háosze szukkátó bíros háilán, aki a fa tetején, vagy aki székéren csinálja a sátrát és a hajó fedélzetén, tevének a hátán... Micsoda naiv dolgok, micsoda elavult törvények! — gondolja az ember hirtelenében. De rögvest feleszmél: kell, kell, nagyon is kell, kellett valaha, kell most s kellni fog mindaddig amíg emberi rosszaság, gonoszság, gyűlölet lesz. Törvénybe kellett iktatni a multban meg kellett vitatni, mi lesz, ha egy esik, hogy már a sátor négy karójának annyi helyet sem adnak, hogy a földhöz rögzítsük, szabad-e akkor az országuton, a szekérkasban felállítani, ha futni muszáj, szabad-e a hajó fedélzetén, a tevé hátán, a fának a tetején. Nem multa idejét, évezredek után sem, most is aktuális. A Talmud azt mondja, hogy szabad, mi meg tegyük hozzá: nemcsak hogy szabad, kell, kell, ilyenkor, mikor a zsidóság nagy része az országutakon bolyong, kell csak igazán a sátrakat felállítani, az ősi tradíciókat ápolni, az ősi nyelvhez, az ősi kultúrához visszamenekülni.

A Misnah felveti azt a kérdést is, szabad-e a sátrát valamihez odatámasztani, odaerősíteni. A Misnah erre szabályt mond: ha a szukkáh meg tud a támasz nélkül is állni, láamad bifné amo, akkor használható. A mi gáluti életünk a sátorhoz hasonlít. Fogadjuk el magunkra is érvényesnek a szukkára vonatkozó szabályt. Így kezdünk a magunk lábán megállni, a magunk kultúrájában élni, támaszunk fel a régi tradíciókat, akkor jöhet a világ minden vihara, nem fog bennünket helyünkről elmozdítani.

Lómán jédou dorotéchem... Nem felejtjük el, hogy sátrakban laktak az őseink. Nem. Az ünnepi sátor eszünkbe juttatja. Mostanában különben egész éven át is, sátor nélkül is, ha a magunk életét vizsgálgatjuk, olyan gyakran eszmélünk az ősek szomorú sátorlako életére...

Lówenkopf Kálmán

אחרונים ציא בעקוממן בייא ר' יוסף וואהל אים
בוה"מ אוהל משה
Str. F. David 11.

Antonescu és Beck szolidárisan léptek fel a zsidó bevándorlás érdekében

Anglia hajlandó jobb határokat is nyújtani a zsidó államnak

Mit batározott és milyen eredményekre vezetett a bloudani arab kongresszus

Genf, szeptember 18. A Zsidó Távirati Iroda érdekes részleteket közölnek azokról a genfi tárgyalásokról, amelyek a népszövetségi tanács Palesztinára vonatkozó határozatát előzték meg.

Mint már jelentette az Uj Kelet, az ülészak ideje alatt Genfben tartózkodott dr. Weizmann Chaim és a cionista exekutívé, valamint a zürichi kongresszuson megválasztott politikai bizottság több tagja is. A népszövetségi tanács keddi Palesztina-ülését megelőzőleg értekezletre ültek össze az exekutívé és a politikai bizottság Genfben tartózkodó tagjai. Az értekezleten Weizmann, Sheftok és dr. Goldmann az exekutívé részéről, Ussiskin, Harry Sacher és Berl Katzenelson, mint a politikai bizottság tagjai vettek részt.

Dr. Nahum Goldmann az egész ülészak folyamán állandó kapcsolatot tartott fenn az összes államok Genfben tartózkodó követivel.

Lengyelország álláspontja

Weizmann a tanácsülés előtt hosszas megbeszélést folytatott Beck ezredessel, Lengyelország külügyminiszterével, aki kifejtette a Cionista Szervezet elnöke előtt Lengyelország álláspontját a Palesztina-kérdésben. Beck kijelentette, hogy

Lengyelország minden lehető el fog követni a maga részéről annak érdekében, hogy a területbe vett zsidó állam minél nagyobb területet és szélesebb határokat kapjon, úgy hogy a szükségleteknek megfelelő, erős befogadóképességgel rendelkezék a bevándorolni akaró zsidó tömegek számára.

Lengyelország azonban nem fog olyan kívánsággal előállni, hogy egész Palesztinát a zsidóknak adják, vagy hogy az angolok által felvetett felosztási tervet alapjában véve elfogadják. Lengyelország nem óhajt olyan nehézségeket okozni Angliának, amelyek megakadályozhatják az általa kívánt megoldás keresztülvitelét.

Eden engedett álláspontjából

Weizmann számos más államférfivel is beható tanácskozásokat folytatott. Hétfő este Eden angol külügyminiszter fogadta hosszabb audiencián a Cionista Szervezet elnökét és genfi körökben tudni vélik, hogy ez a tanácskozás jelentős mértékben hozzájárult a kérdés további tisztázásához.

Eden eszerint nem zárkózik már el azon zsidó követelések elől, amelyek a palesztinai zsidó állam határainak kijavítására vonatkoznak.

Nagy fontossággal bír az a hír is, hogy Antonescu román és Beck lengyel külügyminiszterek között előzetes megállapodás jött létre a két ország együttes magatartására nézve Palesztina ügyében. Tekintettel arra, hogy Lengyelország képviselője nem tagja annak a hármias bizottságnak, amelyet a Népszövetség tanácsa küldött ki a kérdés tanulmányozására, Antonescu a lengyel álláspont képviselőjét is magára vállalta a bizottság keretében, amelynek előadója volt. Ez az egyezés újabb lépés a palesztinai zsidó bevándorlás nemzetközi jelentőségének kihangsúlyozása felé.

Mi lesz a genfi döntés után

A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint a népszövetségi ülészak befejezése után az angol kormány nyomban felveszi a tárgyalásokat az érdekelteknél, a létesítendő arab és zsidó állam, valamint az angol mandátum alatt maradó korridor határainak megállapítása tárgyában. Ezenkívül két bizottságot küldenek ki a pénzügyi kérdések, a vámok és a három területi egység jövőbeni kapcsolatainak szabályozására vonatkozólag.

Genfi körökben rámutatnak arra, hogy a népszövetségi tanács állásfoglalásán megérzódött a cionista diplomácia hatása és a tanács által hozott határozat, amelynek egyik lényeges pontja a zsidó bevándorlás jogainak biztosítása, azoknak az előzetes tárgyalásoknak az eredménye, amelyeket Weizmann és társai az angol, francia, lengyel, román, svéd és lett államférfikkal folytattak.

A bloudani arab kongresszus

Jeruzsálem, szeptember 18. A Bloudanban (Damaszkusz mellett) megtartott pánarab

kongresszus határozatairól már beszámoltunk az Uj Keletben. Mint ismeretes, a kongresszus kimondta, hogy Palesztina integrális része az arab hazának, az arab nemzet eiveti Palesztina felosztásának gondolatát és minden eszközzel harcolni fog a zsidó állam megteremtése ellen.

Jóinformált körök szerint a kongresszus nem vezetett gyakorlati eredményekre. Különösen kiemelik, hogy nem sikerült megteremtene az alapját egy pánarab mozgalomnak. Ez annak tudható be, hogy a kongresszus kizárólag palesztinai ügyekkel foglalkozott és olyan határozatokat hozott, amelyek kizárólag a palesztinai szélsőségesek követeléseit foglalják magukban anélkül, hogy távolabbi arab célkitűzésekre is kiterjedné-

„Franciaország nem engedheti meg az antiszemita üldözést”

Violette miniszter drámai beszéde az antiszemita Liga világkongresszusának záróülésén

Párizs, szeptember 18. A fajgyűlölet és antiszemita Liga világkongresszusa párizsi kongresszusa végetért. A kongresszus utolsó ülésén megjelent Violette francia miniszter is, aki a francia kormány nevében tartott üdvözlő beszéde során többek között a következőket mondotta:

— Bizonyos országokban nagyobb mértékű üldözést szenvedtek a zsidók, mint az ókori népek életében. Ez emberi jogok proklamálásának, országa felemelő szavát. Nem engedheti meg a harcot azok ellen, akiket jogtalanul minősítenek alacsonyabbrendű fajnak, mert mi érezzük magunkban annak szükségét, hogy szerezessük egymást és fenntartsuk a szabadság világát.

A kongresszuson hatvan ország képviseltette magát, többek között az Egyesült Államok, Anglia, Spanyolország, Belgium, Svájc, Románia, Lengyelország, a Skandináv államok, Egyiptom, Kína, India, stb. A német emigrációt is népes küldöttség képviselte Georg Bernhard professzor vezetésével.

A kongresszus első munkaiülésén referátumok hangzottak el a faj-örületről és az antiszemitizmusról. A főreferátumot G. A. Tedesco, a francia bizottság elnöke tartotta, aki a fajgyűlölet ellen harcoló világ-szervezet irányvonalait vázolta fel és kijelentette, hogy a mozgalom nemzetközi eszközökkel akar leküzdeni egy nemzetközi veszedelmet. Nem véletlen — mondotta — hogy az angol Moslel és a csehszlovákiai Henlein mögött Mussolini és Hitler árnyéka látható. Le fogjuk leplezni azoknak mesterkedéseit, akik a rablás és erőszak nemzetköziségét akarják megteremte-

Gyomorbetegségek, vése, máj-, epegyógyászok ellen a legjobban bevált gyógyszer

Amerikában felfedezett gyógynövényből készült világhírű „Gastro D.”, melyet egy a belföldi, mint a külföldi szakorvosok legelsősorban ajánlanak.

Gastro D. kapható gyógyszertárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszertárban Bucuresti, Calea Victoriei 124.

nek. Arra is rámutatnak, hogy ellentétben azzal a nagy érdeklődéssel, amelyet a palesztinai arabok tanúsítottak a kongresszus iránt, a Közel-Kelet többi országának sajtója viszonylag keveset foglalkozott a kongresszussal, sőt a libanoni sajtó egyenesen a kongresszus ellen foglalt állást.

A kongresszus egyébként táviratot intézett a Népszövetséghez, amelyben tiltakozik Palesztina felosztása ellen. A kongresszus felhatalmazására a legfőbb jeruzsálemi arab bizottság a pápához is táviratot intézett, arra kérve a katolikus egyház fejét, hogy intervenciót nyújtson a Népszövetségnek Palesztina felosztása ellen. Hivatalos vatikáni körökben szigorú rezerváltságot tanúsítanak a távirattal és az abban foglalt követelésekkel kapcsolatban.

A harc eszközei: parlamenti megmozdulások és kormányoknál eszközölt lépések, sajtó, film, színház, szociális és gazdasági munka és bojkott.

Felolvasták többek között Campinzechl francia tengerészeti miniszter, Vincent Auriant igazságügyminiszter, Pierre Cot légügyi miniszter és számos államtitkár üdvözlő leveleit. Köztük volt Monnerville államtitkár levele is, aki tudvalegőleg a színes fajhoz tartozik. Üdvözlő levelet intéztek a kongresszushoz Thomas Mann, Emil Ludwig, Samuel Untermyer, az antináci-liga elnöke, stb.

A kongresszus elhatározta, hogy akciót indít annak érdekében, hogy az összes demokratikus államok kormányai szigorú büntetésekkel sújtsanak minden antiszemita és fajgyűlöletet szító izgatást. A kongresszus menedékgöveget követel mindazok számára, akiket származásuk miatt üldöznek. Egységes propagandát indítanak a fajelmélet, az antiszemita, nemzeti szocialista és fasiszta ideológiák ellen. Zsidó-arab-keresztény konferenciát hívnak össze Palesztina békéjének biztosítására. Felhívást intéznek az egész emberiséghez a fajgyűlölet hazugságai elleni harc érdekében.

Ha azt akarja, hogy gyermeke az iskolába könnyen haladjon, vegye meg neki dr. Cherestiesu iskolai szótárát, mely egyedül alkalmas iskolai célokra, mert jelez minden szónál a hangsúlyt, sőt a nyelvtani mintát is, mely szerint a szó ragozódik. A két rész (861 oldal) ára 150 lei kötve.

Nemzeti érdek, hogy a pénz az országban maradjon és ezáltal elérhető a tőke elhelyezésnek legbiztosabb alapja.

Ezért minden gondos családfő, kereskedő, iparos és mezőgazda nem gondolhat máshoz, minthogy

vagyonát és életét a hazai egyik legrégebb (1882-ben alapított)

„NAȚIONALĂ”

Általános Biztosító Társaságnál

biztosítsa, amely társaság műveli az összes biztosítási ágazatokat és elfogad

tüz, jég, belviharok, lopások, baleseti szavatosság, autós, repülőgép, és szélvihar biztosítási ajánlatokat, valamint biztosításokat

AZ Emberi Életére a legkedvezőbb kombinációkkal.

A társaság székhelye: Bucuresti. Képviseletet minden városban

Tejjesen befizetett alaptőke 25.000.000 Lei. — Különböző biztonsági alapok: 207.568.625 Lei. — Az új törvényszékkel bejegyezve 71/1884 sz. alatt. — Alapítási okirat közzétettét Mon. Of. 245/1882, valamint a módosítások Mon. Of. 44/1888, 15/1890, 12/1906, 11/1907, 106/1919, 41/1921, 118/1924, 43/1931, 50/1931, 163/1933 és 72/1933 sz. alatt.

Minden reális numerus clausus

Néhány kisebb ígért

Az Universul Pop Valer körje

Nincs munkanél

Bucuresti, szept. 18. Mint azt megírtuk, a bucssejtő némán, minden kommagisztráta Pop Valer körjevasági numerus clausus beel. A jobboldali lapok körül a Buna Vestire foglalkozt a vélel kapcsolatosan. Mindk a kormány intézkedésével, az az Universul tekint teljesceel eléréséhez. A lap „Egyseminire sem vezet” című áírja:

„Pop Valer még iparügykinevezése idejében bejelentikus intézkedéseket fog t emnek az iparvállalatoknasa érdekében. Az utóbbi időtörvényrendeletéről beszéltek radalmi jellege volna. Oly atározva Pop Va ér az ener ebben a nagy nemzeti kérdémany és az ellenzék összes valóságos koalíciójára volt a sarandai sajtóéra — hog delettő: eltekintésnek.

Most, értesülésünk szerint levelet intézett az ipari és latokhoz, melyben felhívja végéig emeljék fel bizonyos viselőknél a román etnikai smazottak arányszámát.

Ennyi.

Azaz ennnyire zsugorodott elhatározása, akiknek tövének idézett elő. Körlevelek és román megértéséhez, akiknek Miért nem kérdezte meg nesen Vaida Sándort, mi volt a volt minisztere nek által körleveleknek?”

A románság

Nagyarányu fejlődés észle ságnak az iparban, a pénzüg reskedelemben történő előre jából. Ha tekintetbe vesszük előtt a csatolt területeken nok az iparban, mint főnök ka, mint tisztviselő 0.4 száz gódszemélyzet 4 százalékkal kereskedelmi vállalatoknál, 2.7 százalékkal, mint tisztvisékkal, mint segédalkalmazot kal voltak képviselve, meg hogy ilyen vonatkozásokban gárság döntő módon foglalt élet pozíciót.

A rendelkezésre álló stat lapítható, hogy a létező jelet nélküliség elcsorban bizony melesének tulajdonítható. A a teológiák tömegekben ont az elhelyezkedésre váró jele ben 40 parochia élére kellett nevezni és erre 200 jeölt je munkanélküliség semmieset nitható a kisebbisleteknek, ma a zsidó felekezeti iskolákban

is tud

SCHMOLL

kézi- és

A 3-as az összes börtár

Bélbetegségek,
ellen a legjobban be-
merkában felfedezett
ült világhírű „Gastro-
földi, mint a külföldi
ban ajánlanak.

gyógyszertárakban és
megrendelhető 135 lej
E. gyógyszertárában
riei 124.

nak, hogy ellentétben
ssel, amelyet a palesz-
stottak a kongresszus
bbi országainak sajtója
gialkozott a kongressz-
sajtó egyenesen a tá-
állást.

ébként táviratot inté-
z, amelyben tiltakozik
ellen. A kongresszus
gőbb jeruzsálemi arab
táviratot intézett, arra
haz fejt, hogy interve-
nél Palesztina fel-
os vatikáni körökben
tanusítanak a távirat-
át követelésekkel kap-

edheti özést"

elleni Liga világ-

parlamentari megmo-
oknál eszközölt lépé-
ház, szociális és gaz-
kott.

között Campinzei
miniszter, Vincent Au-
ster, Pierre Cot lég-
amos államtitkár üd-
ki tudvalevőleg a sz-
Üdvözlő leveleket in-
shoz Thomas Mann,
el Untermyer, az anti-

tározta, hogy akciót
en, hogy az összes de-
kormányai szigor-
nak minden antisze-
mita szító izgatást. A
jogot követel mind-
et származásuk miatt
propagandát indítanak
személt. nemzeti szo-
deológiai ellen. Zsidó-
ferenciát hívnak ös-
ájének biztosítására.
z egész emberiséghez
ágai elleni harc érde-

hogy gyermeke az isko-
n, vegye meg neki dr.
tárát, mely egyedül ál-
ta, mert levelei minden
a nyelvtani mintát is
zódik. A két rész (861
ve.

el-
a tőke

em gondolhat másra.

82-ben alapított)

okot és elfogad

10. ügyörés,
tisztításokat
tőkkel.

nden városban

alapok: 207.368.625
készen okirat közzété-
15/1890, 12/1906,
12/1933 m. elatt.

Minden reális alapot nélkülöz a gazdasági numerus clausus köveletése

Néhány hónappal ezelőtt még kisebbségi jogegyenlőséget ígért Tatarescu

Az Universul gunyosan aposztrofálja és hiábavalónak minősíti
Pop Valer körlevelét

Nincs munkanélküliség az országban!

Bucuresti, szept. 18. (Az Uj Kelet tud.)
Mint azt megírtuk, a bucaresti demokrata
sejtő némán, minden kommentár nélkül re-
gisztrálta Pop Valer körlevelét, amely a gaz-
dasági numerus clausus bevezetését rendeli
el. A jobboldali lapok körül az Universul és
a Buna Vestire foglalnak ma állást a körle-
velével kapcsolatban. Mindkét lap elégedetlen
a kormány intézkedésével, amelyet különösen
az Universul tekint teljesen elégtelennek a
cél eléréséhez. A lap „Egy körlevél, amely
sem mire sem vezet” cím alatt a következőket
írja:

Az Universul elégedetlen

„Pop Valer még iparügyi miniszterrel való
kinevezése idejében bejelentette, hogy drasz-
tikus intézkedéseket fog tenni az etnikai
elemek az iparvállalatoknál való gyámolítá-
s érdekében. Az utóbbi időben egyenesen
törvényrendeletéről beszéltek, amelyek... for-
radalmi jellege volna. Oly annyira el volt ha-
tározva Pop Va-ér az energikus fellépésre
ebben a nagy nemzeti kérdésben, hogy a kor-
mány és az ellenzék összes politikai erőinek
valóságos koalíciójára volt szükség — meg
a satindari sajtóra — hogy a törvényren-
deletti eltekintsenek.

Most, értesülésünk szerint, Pop Valer kör-
levelét intézett az ipari és kereskedelmi vál-
latokhoz, melyben felhívja őket, hogy az év
végéig emeljék fel bizonyos kategóriájú tiszt-
viselőknél a román etnikai származású alkalm-
mazottak arányát.

Ennyi.
Azaz ennyire zsugorodott össze Pop Va-ér
döntéshozása, akinek törvénytervezete páni-
kot idézett elő. Körlevelek és felhívás azoknak
román megértéséhez, akiknek eddig nem volt:
„Miert nem kérdezte meg Pop Valer egye-
nesen Vaida Sándort, mi volt az eredménye
a volt miniszternek által ecéltől kiküldött
körleveleknek?”
A Buna Vestire szerint a körlevél kiküldé-

A románság az iparban és kereskedelemben

Nagyarányu fejlődés észlelhető a román-
ságnak az iparban, a pénzügyi életben és ke-
reskedelemben történő előretörése szempont-
jából. Ha tekintetbe vesszük, hogy a háború
előtt a csatlót területeken az etnikai romá-
nok az iparban, mint főnökök 5,6 százaléka-
ka, mint tisztviselők 0,4 százalékkal, mint se-
gédzeményezők 4 százalékkal; a pénzügyi és
kereskedelmi vállalatoknál, mint főnökök
2,7 százalékkal, mint tisztviselők 1,9 száza-
lékkal, mint segédalkalmazottak 3,1 százalé-
kal voltak képviselve, meg kell állapítani,
hogy ilyen vonatkozásokban is a román pol-
gárság döntő módon foglalta el a gazdasági
élet pozícióit.

A rendelkezésre álló statisztikából megál-
lapítható, hogy a létező jelentéke en munka-
nélküliség elsősorban bizonyos iskolák tulter-
elésének tulajdonítható. A tanítóképzők és
a teológiai tömegekben ontják ki magukból
az elhelyezkedésre váró jelölteket. Nemrég-
ben 40 parochia élére kellett lelkészeket ki-
nevezni és erre 200 jeölt jelentkezett. Ez a
munkanélküliség semmiesetre sem tulajdo-
nítható a kisebbségeknek, mert míg például a
a zsidó felekezeti iskolákban a tanerők jóré-

sére az indította Pop Valért, hogy vannak vál-
latok, amelyek a személyzetnél nemcsak a
román etnikai származást, de még állampol-
gársági arányzatot sem veszik figyelembe.
A lap hangsúlyozza, hogy az iparügyi minisz-
ter azon vállalatokkal szemben is el akar jár-
ni, amelyek ugyan megfelelő arányszámú ál-
lampo gárt alkalmaznak, de nem teljesítik az
etnikai arányszámra vonatkozó kívánásokat.

Nincs munkanélküli román mérték

A gazdasági numerus clausus természetse-
rűleg kárhoztatni fogja az illetékes kisebbségi
vezetőket. A Központi Zsidó Tanács egyb-
ként még márciusban táviratilag kérte az
uralkodó védelmét a veszélyeztetett zsidó eg-
zisztenciák számára és ugyanakkor memoran-
dumot terjesztett a kormány elé, amely adat-
szerűen mutatta ki, hogy a gazdasági nume-
rus clausus minden reális bázist nélkülöz,
mert az országban nincs sem intellektuális,
sem más munkanélküliség.

A munkügyi miniszter a kamara ülésén
kijelentette, hogy az országban nincs munka-
nélküliség.

Az alábbiakban néhány hiteles adatot köz-
lünk az intellektuális pályák etnikai szem-
pontból való elosztódásáról. A román mérnö-
kök száma például máris meghaladta a Pop
Valer-féle 75 százalékos arányzatot. Ezt a
román mérnökszövetség hivatalos lapjának
1935 májusi száma is megállapítja. A Viito-
rul 1936 március 31-i számának egyik közle-
ménye szerint egyetlen román mérnök sincs
alkalmaztatás nélkül. Az ügyvédszövetség
1936 február 1-i szemléje szerint 1935 decem-
ber 31-én az etnikailag román származású
ügyvédek száma elérte a 69 százalékos arányt.
1936 december 31-én tehát összesen még 3
százalék hiányzott a 75 százalékos numerus
valachicushoz. Azóta több, mint valószínű,
hogy ez az arányszám jóval meghaladta a
75 százalékos arányzatot.

szere román, addig az ellenkezőjére senki sem
gondol.

A „statisztikák”

Amikor a zsidóságnak az iparban való tul-
tengést akarták bizonyítani, a megtevésztő
jobboldali statisztikák pont azt az iparágat
találták föl, amelyben a legjobban vannak
képviseelve a zsidók. Hallgat azonban ilyenkor
a statisztika az ország legnagyobb bankjairól,
a Banca Nationaláról, a Banca Romaneasról
stb.-ről, melyek egyáltalában nem alkalmaz-
nak zsidót. Maga Iamandi miniszter nevez-
te ezeket a „bizonyítékokat” szemfényvesztő
statisztikáknak a kamara 1934 március 10-iki
ülésén.

A vállalatok számával való büvészkedés
Az antiszemita pártokat azonban ez nem
szerele le és általános statisztikával kezdtek
dobálózni. Így többek között azt is megál-
apították, hogy a nemzeti munkavédelmi tör-
vényt nem sikerült alkamzni. „Kiderült”
hogy az ország 257 ezer ipari és kereskedel-
mi vállalata közül 2 év leforgása alatt csak
2.600 vállalatnak a helyzetét sikerült tisztáz-
ni, vagyis az öszvállalatok számának alig 1
százalékát, ami azt jelenti, hogy az összes

vállalatok he zyetének megvizsgálása legalább
100 évet venne igénybe. (D. R. Ioanescu ki-
jelentése 1935 december 13-án.)

A statisztikai hivatal valóban közzétett
1932-ben egy kimutatást, mely szerint az
egész ország területén 266229 kereskedelmi
és ipari vállalat működik, melyekből 145.602
falvakban, 120.629 pedig városokban műkö-
dik. E vállalatok között ott találjuk az összes
falusi kocsmárosokat és mészárosokat, a ci-
gánykóvácsokat, a henteset, a péket és a tes-
test, a kis- és nagykereskedőt, az egyszerű
szűcsöt és a nagy bőrgyárt, sőt az apó házi-
ipart üző fa usi szövöcsék tulajdonosait is.

Az intellektuális munkanélküliség kér-
dését illeti, alább ismertetjük dr. Sabin Ma-
noila, népszámlálási igazgató nyilatkozatát,
aki a munkanélküli intellektuelek népszámlá-
ása után a jobboldali sajtó támadására vá-
laszolja a következőket mondotta:

Most szemlünkre vetik, hogy kevesen
jelentkeztek a munkanélküli intellektuelek
népszámlálásán. Lehetséges, hogy nem min-
den intellektuális munkanélküli jelentkezett.
Ki nem jelentkezett? Nem jött el az, aki bár
intellektuel és nincs foglalkozása, nincs fel-
tétlenül szükség arra, hogy elhelyezkedjen.
Számítalan ilyen eset van. A világban minde-
nyütt élesztésválnak az unemployed, vagyis
azon ember között, aki dolgozni akar, de a
gazdasági konjunktúra kizárja a munkából s
az unemployable, vagyis aközött, aki nem a-
lkalmazkodik és nem felhasználható.

A körlevél és Tatarescu ígéretei
Pop Valer dr. körlevele egyébként Duca

Bizonyosan! De abban a pillan- tatban, amikor lezette kalapját, öreg lett.

Kétségtelen, hogy a kopaszág jobban
öregíti az embert, mint az évek.
Azért, ha a haj erős hullását észleli, ne
hagyja a bajt tovább fejlődni. A tuda-
mány rendelkezésére bocsát hatékony és
biztos szert. A Trilysin mindennapi
használata folytán — néhány hónap alatt — a haj
szemmel láthatóan sűrűsödik, szép és selymes lesz.

TRILYSIN

Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és illatszertárakban.

megakadályozza a
hajhullást, meg-
szünteti a korpát

pogramjának pontosan az elenkezőjét való-
sítja meg és olyan munkafeltételeket szabott,
amelyeket csak cuzista vagy codreanista
párt foglalhatna programjába. De ellentmond
a tervezet Tatarescu miniszterelnök 1936 áp-
rilis 24-én Ploestiben tartott beszédével is,
amelyet éppen a numerus valachicus híveivel
intéztett:

— Az állam magasabb érdekei is meg-
kívánják — hangoztatta a miniszterelnök,
— hogy a kormány a megértés politikáját
tízze a kisebbségekkel szemben és hogy
szabad fejlődésüket garantálja. Az or-
szágban együttlako különböző nyelvű a
vallásu állampolgárokkal szemben agresz-
szív politikát folytatni kétélű fegyver,
amely következményeivel az állam ellen
fordul. A különböző vallási vagy etnikai
elemekkel szemben tanusított erőszak és
üldöztes gyűlöletet ébreszt fel, megedzi
ellenállásukat és olyan reakciót készít elő,
mely az államegységet gyöngíthető formá-
ban robbanhat ki.

De még emlékeztetes Dinu Bratianu pártel-
nöknek a legutóbbi pártértekezleten elmon-
dott nagy beszéde is, amelyben többek kö-
zött a következőket is mondotta:

— Mi nem vagyunk Németország, amely
ben 70 millió némettel szemben néhány
pajszes kisebbségi létezett csak. Romá-
niában 4 millió kisebbségi van. A mi nacio-
nalista politikánknak meggondoltnak kell
lennie, lépésről-lépésre kell haladni, ne-
hogy zavart keltünk az ország gazdasági
életében.

Ne felejtse el! Hétfőn van a premiejé
Nászut féláron
elsőrangú, OLASZORSZÁGBAN készült vígjátéknak, rendezte SZEKELY ISTVAN.
Főszerepekben:
**Ágay Irén, Erdélyi Mici, Kabos Gyula,
Verebes Ernő, Dénes György**
Bemutatja a
Select Mozdó

De la Roque ezredes gyanus pénzforrásai a párizsi törvényszék előtt

Szeptember 24-ikére halasztották a rágalalmazási per tárgyalását

Párizs, szeptember 18. Nagy tömeg
gyűlt össze ma a párizsi igazságügyi pala-
ta előtt, ahol a déli orkában kezdtek el
De la Roque ezredesnek, a francia tuzke-
resztesek vezérének rágalalmazási perét
Pozzo herceg ellen, aki tudvalevőleg azzal
vádolta meg a francia jobboldali vezetert,
hogy Tardieu egykori minisztertől pénzt
kapott szörvezte céljaira.

A tárgyalóterem ülőhelyeit már a kora
reggeli órákban megrohmozta a közön-
ség, mert a kitűzött per, a szereplők elő-
kelő politikai állása folytán rendkívül
szenzációkkal kecsgett. A hallgatóság
legnagyobb csalódására azonban a tanács-
elnök szeptember 24-re halasztotta el az
érdekes per tárgyalását, mert a beidézett
tanuk közül többen nem jelentek meg.

A rágalalmazási per előzményei néhány
hétrel ezelőtt történtek, amikor Pozzo
herceg nyilvánosságra hozta, hogy a bel-
ügyminisztérium titkos alapjaiból kiutal-
tak. De la Roque ezredes számára. A fran-
cia tuzkeresztesek vezére július 24-én
Lyonban megtartott beszédében éles han-
gon kelt ki a vádak ellen. Kijelentette,
hogy Pozzo herceg hazafiatlan magatar-
tást tanusított, midőn nyilvánvalóan ham-
is vádakkal illette a belügyminisztériumot
és a tuzkereszteseket.

Toulouse, szeptember 18. (Rador.) A be-
vezetett vizsgálat megállapította, hogy

Tamburini a minapi párizsi merényletek
napján Toulouseban tartózkodott, de nem
áll távol a merényletek szerzőitől, sőt is-
meri azokat.

— 20.000 vezérszóval bővült a Dr. Cheres-
tesiu román-magyar, magyar-román nagy-
szótára. Uj kiadása szeptember hó folyamán
jelenik meg: Román-magyar 1270 oldal ára
kötte 250 lej, Magyar-román 2270 oldal ára
kötte 450 lej. Nyelvtan és példatár e szótá-
rakkhoz 75 lej. A régi kiadás tulajdonosai is
komplettálhatják szótáraikat, amennyiben
megveszik a Magyar-román, Román-magyar
pótköteteket, egybekötve 250 lejért.

Edith szalón
Calea Regele Ferdinand 5, I. em.
(Szabó Jenő ház)
Tisztelettel értesíti a nb. hölgyközönséget,
hogy külföldi utjáról hazaérkezett.
**Ruhákban,
kabátokban és
kosztümökben**
a legmodernebb k'eciókat hozta.
Vállalja az angol munkáknak a tökéle-
tes elkészítését.

Ö és ÉN
is tudjuk már, hogy a
SCHMOLLPASZTÁ-val
kézi- és aktatáskákat is
ápolnak.
A 3-as számú doboz
az összes bőrtárgyak legolcsóbb ápolására.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— Bársági levél —

Timisoara, szeptember 18. (Az Uj Kelet tud.) Az őszi piac igen jónak mutatkozik az ugynevezett szezon árú értékesítése tekintetében. Itt elsősorban azok az árucikkek jönnek számításba, melyek az iskola-évaddal állanak szoros összefüggésben. A detail-kereskedelem különben is elég elfogadható forgalmat bonyolít le az egész vonalon s ez a körülmény, természetesen, feljavitotta az angró-kereskedők és a gyárak inkasszóját is. Különben is az őszi szezon további alakulása elé a gazdasági életben bizakodással tekintenek.

Bankélet hírei

A pénzpiacra az őszi üzleti tevékenység élénkséget és természetesen felfokozódott forgalmat is idézett elő. A gyárak és a többi gazdasági faktorok ezidőszentén ugyanis teljes intenzivitással dolgoznak s a legtöbb bankpénzrel finanszírozott üzleti aktivitásukat. Természetesen ezek a gazdasági élet számára rendelkezésre bocsátott pénzek a régi, immár megszokott — rövid lejáratú kölcsön-keretek között mozognak. Maximálisan háromhavi terminus jöhet itt számításba. Ez a körülmény, magától értetődik, megnehezíti a vállalatok beruházásának terveinek végrehajtását, de egyelőre szó sem lehet arról, hogy a bankokat más üzleti politika folytatására lehessen rávenni. Gazdasági szempontból talán jobb is ez a rigorózus pénzügyi politika — valahogy alkalmazkodik a mai édek szelleméhez.

Az értékpapírpiacon az üzlet igen élénk s éppen az elmúlt napokban — mondják pénzügyi körökben — érte el az utóbbi esztendő legnagyobb forgalmát. Ennek megfelelően az értékpapírok árfolyama is emelkedett s különösen a „stabilizare” címletek iránt nyilvánul meg élénk kereslet.

Ami már most a tőkeképződést illeti, általában azt állapítják meg, hogy itt a Bárságban a jótérmet eredményének megfelelően a betét-stokk állandó emelkedési tendenciát mutat.

Gabonapiac

Az utóbbi időben — de jellemző ez az egész idejű gabonakampányra — a gabonapiacra nagymértvű áru felhalmozódás állott be, amivel szemben a árkereslet erősen lecsökkent. Az idén Olaszország például — ezidőig legalább — teljesen kikapcsolódott a román gabonavásárlásból. Oroszországnak egyelőre ugyanis komoly számbajelölhető gabonastokkjai vannak s mindaddig, míg ezek tartanak, nem jöhet számításba komoly vevőként. Nem különben a helyzet Franciaországgal szem, ahol az idén valósággal rekordtermés volt. De kimaradt a román piacról ezidőig Görögország és Hollandia is. Németországban vannak ugyan komoly gabonahiányok, azonban erős devizák hiányában egyelőre szó sem lehet róla, hogy Németország olyan mértékben kapcsolódjék bele a román gabonavásárlásba, mint amilyen mértékben üzleti szempontból kívánatos volna.

Mindezek a momentumok erősen hozzájárulnak ahhoz, hogy a gabona-, de főleg a buzaárak világreklációkban csökkenjenek. Így például el is mondhatjuk, hogy Csikágóban a buza egységára július elsejétől szeptember 1-ig 120.87 centről 103.75-re, ugyanebben az időben Liverpoolban is 9.4-ről 8.4-re csökkent. A román pénzemre való átszámításban ez azt jelenti, hogy a buza vagononkénti ára Csikágóban 60.351 lejről 51.800-ra, illetőleg 62.430 lejről 58.500-ra csökkent.

Ami már most a speciális romániai belső helyzetet illeti, az a körülmény, hogy a kormány a buza prémiumát 3000-ról 7000 lejre emelte, kétségtelenül előnyösen befolyásolta a román buza árának további alakulását. Biznak is benne, hogy egyrészt a prémium-emelés, másrészt az a körülmény, hogy a nyugati államokban a belsőidő készletek majd lassan elfogynak — a román buzáknak újból szolid biznissé fog biztosítani a külföldi piacon. Itten csak arról van szó: valójában megfelelő-e a reális helyzetnek az, hogy Oroszországban az idén rekordtermés volt és a termékek összeírása után Oroszország hatalmas készletekkel kíván a piacon megjelenni. Ha ezek a hírek valóban bizonyulnak, akkor az árak további alakulásában nagy lemorzsolódás fog beállni.

Ebben a pillanatban igazán komoly vevő-

nek Belgium számít a román piacon. Sajnos, azonban Belgium nem igen tudja a felhalmozott hatalmas készleteket abszorbeálni. A belsőidő piacon azonban az árak az utóbbi időben mégis felénkültek. Számolnak ugyanis azzal a körülménnyel, hogy Németországgal sikerül majd mégis valamelyes formában nagyobbarányú üzleti tranzakciót kötni és erre fel máris megindult bizonyos áruhalmozási tendencia.

Gabonapiac. A bársági piacon az utóbbi napokban barátságosabbá vált a buza irányzata s így a kereslet is felénkült. Az árak a következők: 76 kilós buza 425—430, 78 kilós 440, illetőleg a többi gabonafélében: a tengeri 310—315, új zab 320—325, új takarmány-árpa 350, tavaszi árpa 440, muharmag 380, továbbá lóhere 2300 és lucerna 3000 lej mázánként.

Textilpiac

Az ősz eleji szezon nem bizonyult rossznak

— az áru iránti kereslet elég élénk tempóban megindult. Ezidőszentén főleg az iskolások egyenruhájához szükséges szövetek és egyéb kelmeik iránt mutatkozik nagyobb érdeklődés. Természetesen az őszi női divatárú iránt is elég szépszámu megkeresés mutatkozik. Altlában az a vélemény, ha újabb illetékek nem sujtják a szöveteket és egyéb textilkelmeiket, tehát a mai árak nem változnak felfelé — számolni lehet jó őszi vásárral.

Textilkeresletben még mindig nagy érdeklődéssel és egyúttal érthető izgalommal tárgyalják; a kormánynak hol nyíltan, hol burkoltan fel-felbukkanó tervét a gyapjú nyertermékek monopóliumának bevezetésére vonatkozóan. A terv, az „ötlet” voltaképpen már tavaly őszzel felbukkant, de akkor az érdekeltek körök erőlyes intervenciója folytán a kormány elállott tervétől.

A monopólizálás újabb fordulatoként most aztán a szövetkezetek bucaresti központja felhatalmazást kapott a kormánnytól, hogy 720 millió lej értékű gyapjúfonalat importáljon az országba egyrészt Angliából, Ausztriából, Csehszlovákiából. Az illetékesek, az ország importőrjei, természetesen, nyomban emlékirattal fordultak a kormányhoz s ebben minden „érzeigős” bevezetés helyett reálisan, logikusan rámutattak arra, hogy ha ők is kapják a szövetkezi központnak nyújtandó felteleteket a devizák és általában a taxák terén, akkor jóval olcsóbban hajlandók a szóbanforgó gyapjúfonal mennyiségét az ország rendelkezésére bocsátani, mint a kooperatívák központja ezt már előirányozta.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

A romantikus asszony

Hétfőn este lesz az új szezon első operettpremierje. Három márkás szerző szerepel a színpadon: Szántó Armand, Szécsán Mihály és Carlo de Fries. Mindhárom név ma már európai fogalom az operett irodalomban, egész sereg színpadi és filmsiker fűződik hozzájuk.

Új operettjük, *A romantikus asszony*, ebben az évben került színpadra először Budapesten s most készül előadására a legnagyobb bécsi operettszínház. Monte Carlo-ban játszódik a rendkívül vidám, hangulatos, kerek mese, amely egy romantikus hajlandóságu, mai fiatal nő körül szövö-

dik s telve van humorról és derüvel. *A romantikus asszony* legtöbb száma ma már ismert sláger, számtalanszor halljuk a rádióból.

A romantikus asszony női főszerepeit Solymosán Magda és Sándor Stefi alakítják, míg a férfiak közül Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Csóka József, Csengeri Aladár és a színház új vokál kvartettje kapott nagy szerepet az ujdonságban. Az operett Gróf László rendezésében kerül nálunk színpadra s egyelőre öt előadásra van kitűzve.

Eltévedt báránycák

Az év első prózai ujdonsága André Birabeau nagy port felvert új vígjátéka lesz: az *Eltévedt báránycák*. Budapesten a Belvárosi Színház játszotta ebben az évben páratlan sikerrel. A vígjáték magva az ifjúság szerelmi problémája s a világhírű szerző a kényes témát finom izléssel és tapintattal, de mégis teljes őszinteséggel vizsgálta színpadra.

Különös érdekessége a darabnak, hogy főhősei még a gyermekkor és az ifjúkor

határán vannak. Ezt a három szerepet nálunk Fényes Alice s két most felfedezett ifjú tehetség, Perényi János és Gulácsy László alakítják, akiknek ez lesz az első színpadi fellépésük. A felnőtteket Erényi Böske, Paál Magda, Mészáros Béla, Tompa Sándor, Tóth Elek, Szabados Árpád, Nagy István alakítják az ujdonságban, amelytől a színház nálunk is kirobbanó sikert vár.

A bor diszelőadása a földész dalárdák közreműködésével

Vasárnap este a gazdanap tiszteletére diszelőadás lesz a színházban. Színpadon Gárdonyi Géza halhatatlan remekműve, *A*

bor. Előadás előtt a három kolozsvári földész dalárda tart nagyszabású hangversenyt.

A bor

A kolozsvári magyar színtársulat szezonnyitó előadása a Davilla-színházban

Tegnap este zsufolt ház nézte végig a kolozsvári magyar színház szezonnyitó, ünnepi előadását, mely alkalommal Gárdonyi Géza „A bor” című, népi tárgyú színjátéka került előadásra.

Gárdonyi izes humorát, a magyar kulák-paraszt lelkületét, pompásan érzékeltető művészetét főlélegesen volna újra felfedeznünk, csupán annak megemlézésére szorítkozhatunk, hogy a Ma magyar parasztjának sokkal égetőbb problémái vannak, mint amiket a liberális korszak népi írói megláttak, vagy megszóllaltattak.

Recenziók éppen ezért főleg az előadásra szorítkoznak, mely határozottan jó volt, e tekintetben egyes szereplőktől, akik nehezen illeszkedtek be a parasztmillióba.

Legnagyobb elismeréssel Tompa Pufi Gőre Gáborjáról kell megemlékeznünk. Maszkja egyenesen elragadó volt. Vaskos paraszti humorra most teljes mértékben érvényesülhetett. Kitűnő volt Deésy Jenő Durbints-sógor szerepében. Nagy István Baracs szerepében

minden várakozásnak megfelelt: erőteljes és éttel telit alakítást nyújtott. Erényi Böske színjátszó készsége, amióta utoljára láttuk, nagytól fejlődött. Gesztusai kifejezők, mimikája néha szavainál is többet mond. De talán inkább egy finom urinól, mint egy parasztszónya benyomását tette tegnapi alakítása. Rendkívül bájos volt Fényes Alice, annak ellenére, hogy a parasztszerepek legkevésbé felelnek neki. Tóth Elek elemében volt: kevés szerep van, ami annyira neki való, mint a tegnapi. Harmath Jolán jó volt, de kissé városszerűen démoni hangokat ütött meg. Mészáros Béla és Lantos Béla sok igyekezettel próbálták megoldani feladatukat. Benes Ilona, Csóka József és az epizód-szereplők minden elismerést megérdemelnek.

A rendezés munkáját az ujonnan szerződött Szabados Árpád végezte igen stílusosan. Hatása főleg a jó összjátékban nyilvánult meg.

Az előadás előtt Réthe'y Ödön, a színházhoz újra visszaszerződött, derék színész Petőfi „Színész-dal” című költeményét szavalta el határozottan. Solymosán Magda magyar dalokat énekelt, Molnár Irma kíséretével. Sok tapsot kapott. A zenekart, mely ünnepi nyitányt játszott, Stephanidesz István vezényelte. (s. l.)

SPORT

Mi történt a Haggibbor—KAC mérkőzésen

Uj, szeptember 18. (Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt vasárnapi Haggibbor—KAC mérkőzésen egyes KAC-játékosok részéről történt sajnálatos antiszemita megnyilatkozásokkal kapcsolatosan a KAC elnöksége szokatlan hangucáfólo nyilatkozatot közöl. A legkevésbé sem tartjuk opportunusnak az időpontot arra, hogy a nyilatkozat állításainak megdöntésével polémiát nyissunk meg két kisebbségi sportegyesület között és ezért azzal érdemben nem kívánunk foglalkozni. Mindenesetre szívesen vennők, ha a KAC elnöksége hasonló erélyvel gátolná meg egyes játékosainak tulkapásait, mint amivel egy tények alapján megirt tudósítás állításait cáfolni igyekszik.

FC Rapid—Unirea Tricolor 1:1. Szombaton játszották le Bucurestiben a két fővárosi csapat nemzeti bajnoki mérkőzését. Az Unirea jó szereplése meglepetés.

A PHÖNIX—VICTORIA má'a Kolozsvár—ra kitűzött Nemzeti Bajnoki mérkőzés délután 4 órakor kezdődik az aradi Macean vezetése mellett.

A mai Csehszlovákia—Magyarország Európa Kupa válogatott labdarugómérkőzés második felidejét a budapesti rádió, romániai időszámítás szerint fél hat órai kezdettel, közvetíti.

A SZÍNHÁZ HETI MÚSORA:

Vasárnap délután 3 órakor: Meseáruhá (Olcsó helyárrakkal.)

Délután 6 órakor: Illatszertár.

Este 9 órakor: A bor. (Diszelőadás E. G. El. gazdanapjának tiszteletére. Előadás előtt a Ref. Földész Boethlen Gábor Dalkör, a Ref. Földész Boethlen Dalkör és a Hidelvei Ref. Földész Dalkör népdalszövet, népdal egyveleget és a földészek dalát adják elő.)

Hétfő fél 9 órakor: A romantikus asszony. (Szántó Armand, Szécsán Mihály és Carlo de Fries nagyszerű operettje. Rendező: Gróf László. Vezényel: Schreiber Alajos. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Csóka József, Csengeri Aladár és a színház új vokál kvartettje. Premier bérlet 2. sz.)

Kedd fél 9: A romantikus asszony (Renaes bérlet 2. sz.)

Szerda fél 9: A romantikus asszony (Harmadszor.)

Csütörtök fél 9: A romantikus asszony. (Negyedszer.)

Péntek fél 9: *Eltévedt báránycák*. (André Birabeau vígjátéka, a Belvárosi Színház ezévi legnagyobb sikere. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Paál Magda, Perényi János, Gulácsy László, Mészáros Béla, Tompa Sándor, Tóth Elek, Szabados Árpád, Nagy István. Rendező Szabados Árpád. Premier bérlet 3. sz.)

Szombat d. u. 5: Bob herceg. (Olcsó helyárrakkal.)

Szombat este 9: *Eltévedt báránycák*. (Rendezés bérlet 2. sz. Irodalmi bérlet 2. sz.)

Vasárnap d. u. 3: Szibill. (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 6: A romantikus asszony. (Ötödször.)

Vasárnap este 9: *Eltévedt báránycák*. (Harmadszor.)

A kolozsvári Román Ope'a műsora:

Vasárnap, szeptember 19-én este: Vörös rózsák. (Szezonnyitás.)

Hétfő, szeptember 20: Cárérics.

Szerda, szeptember 22: Horia.

Péntek, szeptember 24: Az eladott menyasszony.

Szombat, szeptember 25: Traviata. (Iskolai matiné.)

Vasárnap, szeptember 26 este: Parasztszövet és Bajazzók.

ROYAL MOZGO MÚSORA:

Ma, vasárnap: Nick, a gentleman detektív. Főszereplők: Myrna Loy, William Powell és Asta a csodakutya. Monopol Metro Goldwyn film. Előtte új Fox journal. Hétfőtől általános közkiívánatra: Ne higgy a férfinek. Főszerepekben: Clark Gable és Joan Crawford.

MUNKÁS MOZGO MÚSORA:

Csütörtökön, pénteken és vasárnap: I. Bannum cirkusz. II. Modern házastárs.

Goga fenyegető

„A nemzeti parasz jelentene”

Mihalache táví egy va

Bucuresti, szeptember 18. (tud.) Goga Octavian, mint beszédet tartott a turnuse előtt. A beszéd rendkívül volt, telve a Goga új hitvelel uszításokkal és főleg ssekkel. Elmondotta, hogy egy vita során bebizonyította, hogy nem politikus, nem ber. Az ország fejlődési v megörné, ha Mihalache k alakításra megbízást. A cizálták az ország közzselle kitűzést állítottak fel, amezni. A pártok azóta folyton zista programot. Ebből ak csinálni maguknak. Ne h hogy a mi programunkat ják. Az új idők új embere

Juda vé Husz esztendő után, min cha nyilatkozatából is ki számot vet végül a valóság lasztásokat kértem, hogy t szág, hányan vagyunk és h hogy a mi uránkban ro többiekében pedig Juda vé távozni készülnék. Egyses nek, hogy jöjjenek. Minde ség lehetséges. En személ szem est. Ez akkor két két nemzeti parasztpárt, a zsidók szavazataival, ami Maniu, a külpolitikában T mét jelentené. A parasztp telete egyértelmű volna a megpofozásával és a zsidó Vannak vidékek az orszá nyelvek fognak tiltakozni Semmitől sem riadnak vis tisztelő vagyok és törvény akarok. De midőn a törv szeszrubonnyá változik s fogom tépni, mert az erős mi fegyvertárakban. Nem akadályozni a tiltakozás mert az ország a maga s nak támadó fázisába jut az egyesülés horáját táv kilopták a pénztárcánkat. Most vagy három hóná lünk hatalomra — nem get számunkra a holnap. lement nem fogják kiéle vesszük a vándorbotot, e szágban és megvívjuk a

Pop

Az iparügyi m Maramaros

Sighet, szeptember tud.) Pop Valer dr. ipa delmi miniszter vasárna nya felől gépkocsival érkezik. A kereskedelm miszter maramarosi látó tanács határozta el. Min rescu miniszterelnök k rosi látogatása során, s lán csehszlovák minisz zott és egyben behatóan ramarosi viszonyok irán vármegye prefektusát é mesterét, hogy emlékir megye és a város szükse randum minisztertanács Pop Valerit bizta meg togassa Maramarost és latalai alapján tegyen jav

Goga „tűznyelvekkel” fenyegetőzik, ha nem hívják hatalomra

„A nemzeti parasztpárt kormányzása a zsidók győzelmét jelentené” — mondotta hívei előtt Goga

Mihalache táviratilag tiltakozott az uralkodónál egy vasgárdista felvonulás ellen

Bucuresti, szeptember 18. (Az Uj Kelet tud.) Goga Octavian, mint azt megirtuk, beszédet tartott a turnuseverini cuzisták előtt. A beszéd rendkívül harcias hangú volt, telve a Goga új hitvallásának megfelelő uszításokkal és főleg fenyegetőzésekkel. Elmondotta, hogy a parlamentben egy vita során bebizonyította Mihalache-ról, hogy nem politikus, nem is kulturember. Az ország fejlődési vonala tulságosan megtörne, ha Mihalache kapna kormányalakításra megbízást. A cuzisták nacionalizálták az ország közszellemét és egy célkitűzést állítottak fel, amelyet el kell érni. A pártok azóta folyton lopkodják a cuzista programot. Ebből akarnak új ruhát csinálni maguknak. Ne higgyék azonban, hogy a mi programunkat megvalósíthatják. Az új idők új embereket követelnek.

Juda vére az urnákban

Husz esztendő után, mint az a patriarcha nyilatkozatából is kitűnt, az ország számot vet végül a valósággal. Szabad választásokat kértem, hogy tudja meg az ország, hányan vagyunk és hogy kiderüljön, hogy a mi urnáinkban román vér van. Többiekben pedig Juda vére. A liberálisok távozni készülnek. Egyesek szerint mennek, hogy jöjjenek. Minden szerencsétlenség lehetséges. Én személyesen nem hiszem ezt. És akkor két képlet maradna: a nemzeti parasztpárt, a kommunisták és zsidók szavazataival, ami a belpolitikában Maniu, a külpolitikában Titulescu győzelmét jelentené. A parasztpárt uralomra jövetéle egyértelmű volna a nemzeti eszme megpfozódásával és a zsidók győzelmével. Vannak vidékek az országban, ahol tűznyelvek fognak tiltakozásra emelkedni. Semmitől sem riadnak vissza. Én törvénytisztelő vagyok és törvényes eszközöket akarok. De midőn a törvényesség kényeztőbbönnyá változik számunkra, szét fogom tépni, mert az erőszak benne van a mi fegyvertárunkban. Nem is tudnók megakadályozni a tiltakozás kirobbanását, mert az ország a maga szerves igazságának támadó fázisába jutott. Miközben mi az egyesülés horáját táncoltuk, a zsidók kilopták a pénztárcánkat.

Most vagy három hónap mulva kerülünk hatalomra — nem tudom, mit rejteget számunkra a holnap. De ha a közszellemet nem fogják kielégíteni, kezünkbe vesszük a vándorbotot, elindulunk az országban és megvívjuk az igazi harcot,

mert a nemzeti igazságokat nem lehet legyőzni. Meg vagyok győződve róla, hogy midőn elküldjük magunkat, meg fog mozdulni az egész ország.

Mihalache távirata az uralkodóhoz

Bucuresti, szeptember 18. Mihalache elnökle a vasárnap gyűlést tartott Topoloveniben a nemzeti parasztpárt, az egész országból egybesereglett delegátusok részvételével. Mintegy ötszáz főből álló egyenruhás vasgárdista csapat vonult fel ugyanezen a napon Muscel megyében, kétízben is áthaladva Topolovenin, ahol a nemzeti parasztpárti gyűlést tartották. A légionáriusokat Banica Dobre vezényelte. A hatóságok több csendőrszázadot koncentráltak Topolovenibe, esetleges incidensek megakadályozására. A belügyminisztérium körrendelete, amely felvonulások betiltásáról intézkedik, nyilván a vasárnapi vasgárdista megnyilatkozással áll összefüggésben. Ezzel kapcsolatosan egyebé ként Mihalache a következő táviratot intézte a királyhoz:

„Öfelsége Károly királynak, Sinaia.

Legmélyebb tisztelettel hozom tudomására a következőket: szeptember 12-én hatósági engedéllyel zajlott le a muscelmegyei nemzeti parasztpárti ifjúság ünnepéye, amely egy, az öfelségéhez intézett tisztelet és szeretetteljes távirattal vette kezdetét. Ugyancsak ezen a napon felvonult a Totul pentru Tara néhány száz tagja Calinesti állomástól Dobrestig, szándékos kitérőt csinálva Topolovenibe.

Két magasrangú tiszt parancsnoksága alatt számos csendőrkülönményt koncentráltak a helységbe. A tisztelt hatóságok kijelentették, hogy meglepte őket az a felvonulás és alkalmazni fogják a törvényt, megakadályozva a Topolovenin keresztül való demonstratív visszatérést. Utólag úgy informáltak, hogy nem tudják elképzelni ezt a visszatérést nagy rendbontások kockázata nélkül. Csendőr kordonokat állítottak fel az ünnepség helyén és kordonok között vonultak át a tüntetők.

Sire!

Nem akarok politikai kommentárt fűzni a két manifesztáció egybeséréséhez, sem tiltakozni a kormány eljárása ellen. Engedje meg, hogy aggodalmamat fejezzem ki a teendők fölött, ha a rendtörvényeket maga az a kormány nyilvánítja holtta, amely a törvényeket alkotta s ha az állami apparátus képtelen többé a törvények tiszteletét biztosítani.

I. MIHALACHE pártelnök.

Nem hagyott hátra végrendeletet Masaryk

Prágába szállították a „felszabadító elnök” holttestét. Tatarescu és kísérete elutazott Prágába

Prága, szeptember 18. (Rador.) Megerősítik, hogy Masaryk nem hagyott hátra végrendeletet. Tegnap este az elhunyt földi maradványait a Lany-kastélyból Prágába szállították, amelynek lakossága megható módon fogadta a koporsót és néman felsorakozva adózott Csehszlovákia megalapítója emlékének.

Bucuresti, szeptember 18. Ma délnél 13.15 órakor Tatarescu miniszterelnök elutazott Prágába, hogy résztvegyen Masaryk elnök temetésén. Vele együtt helyet foglaltak a különvonatban Manu tábornok királyi adjutáns, Glatz tábornok nemzetvédelmi államtitkár, Lapedatu szenátusi elnök és Sibiceanu, a miniszterelnök kabinetfőnöke. Az állomáson Tatarescut a kormány tagjai, élükön Inculetz bucsuztatták. Távollétében Inculetz látja el a

miniszterelnöki teendőket. Jelen voltak a csehszlovák követség tagjai is Korec ügyvivővel. Tatarescu a jövő hét végén tér vissza az országba.

A délelőtti folyamán Tatarescu, Franasovici és Inculetz értekezletet tartottak.

Szeptember 21-én a patriárkia székesegyházában istentiszteletet tartanak Masaryk lelkiüdvéért, amelyen a kormány tagjai, a diplomáciai kar, a marsallok, a csehszlovák követség személyzete és számos előkelőség fognak résztvenni.

Ha étvágytalan, úgy igyék néhány napon át reggel éhgyomorral fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ezáltal bélműködése szabályozódik és így egész emésztése rendbe jöhet. Az orvosok ajánlják.

Egyre nagyobb méreteket öltenek az antiszemita kilengések Lengyelországban

Bojkott-örségek a zsidó könyvüzletek előtt. Skladkovszki miniszterelnök megtekintette a bojkottált zsidó üzleteket

Varsó, szeptember 18. Lengyelország számos városában újabb antiszemita kilengések történtek. Különösen Lembergben fokozódott a zsidó járőkelők elleni támadás. A főuccákon fényes nappal bántalmaztak zsidókat. Brombergben antiszemita terroristák uralják az uccákat. A zsidók este nem hagyják el házaikat. Egy zsidó iparos, akit súlyosan bántalmaztak, leállította gyárüzemét és elbocsátotta száz munkását. A munkások erre küldöttséget menesztettek a kerületi kormányzóhoz és levelet intéztek a miniszterelnökhöz, melyben kérik őt, vessen véget a Brombergben dúló törvénytelenkedéseknek és rendezzavarásoknak.

Varsóban huligások támadták meg a zsidó járőkelőket. Nyolc zsidót súlyosan megsebesítettek. A terroristák megtámadták egy zsidó gyászmenetet is, amely a temetőből tért vissza. Varsó egyik külvárosában a huligánok bezúzták több zsidó háza ablakait. A zsidó negyedben védekeznek a zsidók a huligánok támadásai ellen és többet közülök elpáholnak. Az esti órák

ban rendőrsztagok cirkálnak az uccákon.

Vilnában a huligánok bezúzták Rubinstein főrabbi, sejm-képviselő házának ablakait. Radomban zsidó-ellenes zavargások voltak, melyeknek során több zsidót megsebesítettek, kettőt közülök súlyosan. Több zsidó háznak bezúzták az ablakait. Biala-Podlaskában meggyalázták a zsidó temetőt.

A zsidó könyvkereskedők ellen rendezett bojkott egyre nagyobb méreteket ölt. A varsói, vilnai és más városok zsidó könyvüzletei előtt nemzeti demokrata bojkott-örségek állanak. A zsidó üzletekben könyvet vásárló egyéneket bántalmaznak. Az utóbbi napokban Skladkovszki miniszterelnök kétízben is áthaladt a Svientakrzyska uccán, ahol a varsói zsidó könyvüzletek vannak, hogy személyesen meggyőződjék a helyzetről. Hír szerint a kormány szigorú rendeletet adott a rendőrségnek, hogy energikus lépéseket tegyen a zsidó-ellenes kilengések és a bojkott megszüntetésére.

Pop Valer Máramarosban

Az iparügyi miniszter javaslatot fog tenni a kormánynek Máramaros megye és Máramarosziget szanalására

Sighet, szeptember 18. (Az Uj Kelet tud.) Pop Valer dr. iparügyi és kereskedelmi miniszter vasárnap reggel Nagybánya felől gépkocsival Máramaroszigetre érkezik. A kereskedelmi és iparügyi miniszter máramarosi látogatását minisztertanács határozta el. Mint ismeretes, Tatarescu miniszterelnök legutóbbi máramarosi látogatása során, amikor Hodza Milán csehszlovák miniszterelnökkel találkozott és egyben behatóan érdeklődött a máramarosi viszonyok iránt, felhatalmazta a vármegye prefektusát és a város polgármesterét, hogy emlékiratot készítsenek a megye és a város szükségleteiről. A memorandum minisztertanács elé került, amely Pop Valert bizta meg azzal, hogy meglátogassa Máramarost és helyszíni tapasztalatai alapján tegyen javaslatot a kormány-

nak a vármegye és a város szanalására nézve.

Pop Valert ünnepélyes fogadtatásban fogják részesíteni a hatóságok. Feltűnést keltett a városban, hogy hatósági utasításra a zsidó imaházakban kihirdették, hogy a zsidó lakosság minél nagyobb számban jelenjen meg a miniszter fogadtatásán.

Sighet, szept. 18. (Az Uj Kelet tud.) Jeleztette az Uj Kelet, hogy a cuzisták erdélyi propaganda körútja során Máramaros megyébe is ellátogatnak. A propaganda körutat Gh. Cuza és Robu vezetik. A szigeti hatóságok széleskörű óvintézkedéseket tettek a hét elejére várható cuzista látogatás kapcsán. Ugyanekkor a nemzeti parasztpárt is erőteljes ellenpropagandához látott hozzá a falvakon, a cuzista agitáció ellensúlyozására.

ibbor—KAC sen

Uj Kelet tud.) Az KAC mérkőzéséről történt sajtóközleményekkel kapcsolatos hangulat. A legkevésbé sem az időpontot arra, hanem a megdöntésével a kisebbségi sporttal érdemben nem mindenestre szívesen sége hasonló eréllyel osainak tulkapásait, alapján megirt tu- gyekszik.

1:1. Szombaton a két fővárosi mérkőzését. Az Unirea

MA máta Kolozsvár- ajnoki mérkőzés dél- k az aradi Macean

Magyarország Euró- aragómérkőzés máso- rádió, romániai idő- órai kezdettel, köz-

MUSORA:

kor: Meseáruház (Ol- latszertár.

or. (Diszeloadás E. G. szíszteletére. Előadás Bethlen Gábor Dal- Booskai Dalkör és a z Dalkör népdalszvit- et és a földészek da-

romantikus asszony. zésén Mihály és Car- kerü operettje. Rende- zényel: Schreiber Ala- lymosán Magda, Sán- nos, Tompa Sándor, y Jenő, Csóka József, a színház új vokál- bérlet 2. sz.)

ikus asszony (Renus-

antikus asszony (Har-

matikus asszony. (Ne-

bányák. (André Bi- Belvárosi Színház ez- ere. Főszereplők: Fé- Böske, Pál Magda, ácsy László, Mészáros or, Tóth Elek, Szaba- stván. Rendező Szaba- r bérlet 3. sz.)

o herceg. (Olcsó hely-

edt bányák. (Ren- dalmi bérlet 2. sz.)

l. (Olcsó helyárrakkal). romantikus asszony.

edt bányák. (Har-

in Opefa misora:

19-én este: Vörös ó-

Cárevics. Horia.

4: Az eladott meny-

25. Traviata. (Iskolai

26 este: Parasztszecs-

o MUSORA:

a gentleman detektív- ta Loy, William Powel- tte u Fox journal. zkívánatra: Ne higgy- eken: Clark Gable

— ZGÓ MUSORA:

és vasárnap: I. Bar- modern házastárs.

A zsidóság gazdasági helyzetének feljavítása

Írta: Dr. Váradi Ödön

Azokból a kérdésekből, melyekkel az összehívandó értelmiségi értekezlet foglalkozni kíván, egyike a legjelentősebbeknek, miként lehetne a zsidóság gazdasági helyzetét javítani?

Ezen értelmiségi értekezlet gazdasági csoportja e célból két kérdéssel kíván foglalkozni.

Egyik a hitelszövetkezetek, másik a fogasztási szövetkezetek létesítése ország-szerte.

A kormány a hitel problémáival utóbbi időben sokat foglalkozott s ennek eredménye gyanánt felállította a kisipari hitel intézetet és a kisgazdák hitelintézetét, melyek alaptőkéjéhez jelentékeny összeggel járult hozzá, hasonlóképpen ezek alaptőkéjének gyarapítására jelentékeny összegeket vesz fel évenként a költségjegyzékébe.

Előre látható azonban, hogy a mai atmoszférában ezen pénzügyi intézetek főleg román nemzetiségű kölcsönigénylők részére fognak hitelt folyósítani.

A zsidó kisiparos, kiskereskedő, magántisztviselő, stb. ha hitelhez akar jutni, erre csupán a kitünően működő Kishitelbankok (Joint) útján juthat.

Sajnos azonban, ilyen Kishitelbank csak nagyon kevés helyen működik országunkban, s egy-egy adós részére legfeljebb 5-15 ezer lej kölcsönt nyújthat 6 egyenlő havi törlesztésre.

De az egyre fokozódó hiteligényeknek nincs módjukban szerény alaptőkéik és szerény betétjeik mellett eleget tenni.

Egyébként is a kisiparosnak, kiskereskedőnek, kisgazdának, egzisztenciája meg alapítása, berendezkedése, birtoka feljavítása és gazdasági gépek, élőlények beszerzése végett az említett 5-15 ezer lej összegeknél nagyobb összegekre s főleg hosszabb idő 1-5 év alatt törlesztendő kölcsönökre volna szüksége, melyekhez nem tud hozzájutni.

A magyar párt legutóbb tartott évi közgyűlésén szükségesnek tartotta a jelenlegi magyar bankok fuzióját s egy nagy bank létesítését, mely azután ország-szerte fiókokat állíthat fel.

Egy országos nagy bank létesítése és a bank fiókjának felállítása helyett célszerűbbnek gondolom egy országos nagy hitelszövetkezet felállítását, mely a csatlott területek egész területén azután fiókokat állítana fel, esetleg kisebb helyeken képviselőket.

Az értelmiségi értekezlet bizonyára azért gondolt szintén szövetkezetek létesítésére, mert a szövetkezeti törvény a szövetkezeteknek igen sok előnyt biztosít. Így a bejegyzés teljesen bélyeg- és illetékmentes, betétei 50 ezer lejig mentesek a tőke-kamat adó alól, bekebelezései bélyeg- és illetékmentesek, a behajtási eljárások soronkívüliséget élveznek, különböző adókedvezményekre jogosult, stb., úgy hogy hitelnyújtás szempontjából ez a forma a legalkalmasabb, mert a törvény szociális szempontból biztosít a szövetkezeteknek ilyen sok előnyt.

A zsidóság szempontjából tehát a leg-sürgősebb teendő volna, ha pl. Kolozsvár székhellyel létesíteni tudna egy hatalmas sok millió alaptőkéjű szövetkezetet, mely azután mingyárt felállítaná a zsidóság lakta helyeken a maga fiókjait, mely fiókok felállítására mingyárt a szövetkezet működésének engedélyezéseért benyújtott kérvényében engedélyt kérne.

A törvény szerint a szövetkezet megalkulhat, ha legalább 100 tagja van, akik egyenként legalább 1-1 üzletrészt jegyeznek. Egy üzletrész névértéke legkevesebb 500 lej, melyhez az alapítási költség járul, mely 20-50 lej között állapítható meg, mely 20-50 lej a szervezéssel, nyomtatványokkal stb. felmerülő kiadások fedezésére szolgál.

Hogy e szövetkezet olyan alaptőkével rendelkezze, mely azután tényleg megtudjon felelni hivatásának, ehhez minden egyes zsidóembernek lehetősége szerint hozzá kellene járulni. Még a legszerényebb jövedelmű ember is jegyezhetne legalább egy üzletrészt, melynek 500 lej összegét szükség esetére havi 50 lejig is törleszthetné.

E szövetkezet üzletrészeiből nagyobb összegeket kellene jegyezni minden zsidó közületnek is, így az ortodox és neológ hitközségeknek, a zsidó nagykereskedőknek, gyárosoknak, nagyiparosoknak, a háztulajdonosoknak, mert az így jegyzett összeg nem könyöradomány, hanem voltaképpen tőkebefektetés, mely megfogja hozni a maga szerény hozadékát.

Ha minden zsidó ember vagyona értékéhez mérten venne részt a jegyzésben, vagyona jövedelméből helyezne el betétet e hatalmasnál válható központi zsidó pénzügyintézetnél, úgy oly hatalmas összegű alaptő-

ke gyülné össze és olyan hatalmas betét-állomány, mely mellett lehetséges volna, hogy e pénzügyintézet tagjai részére megtehető összegű hiteleket tudjon nyújtani és így gazdasági boldogulásukat elő tudja segíteni.

Ha e hitelszövetkezet megfelelő alaptőkével megtudna indulni, majd csak azután kellene foglalkoznunk egy központi fogasztási hitelszövetkezet létesítésével.

Az értelmiségi értekezletnek tulsok is a programja, inkább egyelőre kevesebb célt tűzön maga elé, hogy azután annál inkább, annál energikusabban tudjanak a lelkes szervezők dolgozni, propagandát kifejteni. A sorrend: előbb a főleg gazdasági, utóbb a szellemi megerősödés.

A szervezőket uttörő és értékes munkájukban készséggel fogja támogatni a zsidóság minden tagja és ezeket joggal el is várhatják!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állás-tesztnek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelölés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Kiskereskedők és kisiparosok szakszerű könyv felfektetését autorizált könyvelő olcsó díjazás mellett vállalja. Cím a kiadóhivatalban.

Izraelita tisztviselő házasság céljából megismerkedne komoly, intelligens 35-40 év körüli dolgozó uriemberrel. Leveleket kérem „Segítő élettárs” jellegre a kiadóba.

Jobb zsidónő, perfekt főzőnő, bejáróhelyet keres. Lázár, Traian 39.

Tizenöt éves fiatal tanulóknak adnám bármilyen iparágra, szombat megtartásával. Vidékre is. Lázár, Traian 39.

Háromszobás villalás Astoria hotel mellett kiadó. Str. Maloasa 7.

Gyermektelen házaspár keres garcon vagy egy szoba konyha, fűdőszobás lakást. Válaszokat „Előre fizetek” jellegre.

Fűzőkészítőnő, perfekt munkaerő, munkakönyvvel rendelkező és románul beszélő, azonnalra felvétetik. Írásbeli ajánlatot „Románul beszélő” jellegre alatta a kiadóba.

Három szoba konyha, fűdőszoba, stb. kiadó november 1-re. Regele Ferdinand 133. Értekezni Unio üzletben.

Különbejárati butofozott szobát fűdőszobahasználattal keresek feltétlenül a központban, október 1-re. Címeket kérem „Alföld, október 1” jellegre a kiadóban leadni.

Kiadó uccai 1 szoba konyha gyermektelen zsidó házaspárnak. Str. Decebal 20.

Habocok kazán kitűnő állapotban 12 Atm. 300 fok Celsiusnál. Fűtőfelület 173, tulhevívő 28, rostély 3 négyzetméter, fa vagy széntüzelésre, azonnali szállításra eladó Balázs mérnök Timisoara IV. Bonnáz 11. Telefon 19-87.

Perzsaszőnyeg szövőgyár Clujon, Erdély legrégebbi üzeme, 50-60 munkás részére teljesen felszerelve, bevezetett állandó elít vevőörrel, haláleset miatt, eladó. „Biztos megérhető” jellegre a kiadóba.

Frasztalok, kopogógép, komplett Minimax tűzoltókészülék eladó. Hirsch, Str. Iorga 16.

Perzsaszőnyeg szövéshez szövőrámkák, kész rajzok, ollók, leverők likvidálás folytán eladók. „Orient”, Str. Iorga 16.

Bördiszmitantanfolyam hathónapi kurzus alatt tökéletesen elsajátítva. Elhelyezkedése biztos, a szakmában uralkodó munkáshiány folytán. Tanítva lesznek retikül, óv, stb. készítése. Október 1-től. Bővebbet válaszbélyeg ellenében Rivel Satumare, Cuza Voda 9.

Eladó mesterhegedű. Megtekinthető Piața Mihai Viteazul 40, I. em. Gerébél.

Eladó jókarban levő ecetgyári berendezés, borkészítéshez való 8, egyenként 4000 literes kád, valamint 2000 hektoliter fahordó. Ajánlatokat Káhn ziarist Sighet címre.

Eladó bőrkészítési készítéshez teljes felszerelés: 5 drb. kesztyűvarrógép, 16 drb. francia gyártmányú caliber férfi és női kesztyűhöz, 2 drb. nagy vasprés, 1 drb. tölgyfa szabásasztal, 1 drb. dűlirőző üveglap, 2 drb. dűlirőző kés, stb. 50.000 lejért. Katz A. Targu-Mures. Str. Eminescu 34.

Bányaváros legforgalmasabb helyén jól bevezetett textil, kötött és rövidárúzet családi okok miatt sürgősen átadó. Megkeresések „Kedvező feltételek” jellegre a kiadóba kértnek.

Budapesti zeneakadémiát végzett zongoratanárnő vállal zongoratanítást jutányos ár mellett. Érdeklődni lehet Regele Ferdinand 60, földszint. Telefon 18-19. Déután 2-3 óra között.

Saját termései máramarosi nemes fajalmát 7 leivel kilogramonként ab Sighet, csomagolás és fuvarköltségek sájt árban, szállít 60-70 kilós ládáknak kívánt szortimentben előleg és utánvét mellett Fuchs Eduard Sighet.

Szömbundák 3300 lejtől részletfizetésre is kaphatók. Átalakítások, gallérosok a legújabb bécsi modellek szerint készítenek Bixenspanner szörmesalonban Regele Ferdinand 3. Szembe a kapuval az emeleten.

Fatisztviselő fiatal, kezdő, ellátás ellenében szombat megtartásával állást keres. Cím: Káhn Jenő Halmeu.

Férjhez adnám rokonomat 300.000 lej hozománnyal biztos egzisztenciájú izraelita uriemberhez. Leveleket kérem Rudolf Mosse SA Timisoara, Str. Mercy 1, „40-50 év” jellegre.

Vas-fűszer kereskedésem részére szakmához hajlamos ügyes tanuló keresek felvételre. Wilhelm Naftali Blaj, jud. Tarnava Mica.

Orvosspecialista, 40 éves, jómegjelenésű, havi 40.000 lej jövedelemmel egyelőre levelezne házasság céljából vagyonos urinóval. Ingatlan.) „Finomleltű, művelt legyen” jellegre.

Külföldi virágmodellek, modern menyasszonyi koszorúk raktáron és rendelkezésre. Reményiné „Dahlia” művirágszalon Regele Ferdinand 15, emelet.

Másodéves egyetemistán lakás ellenében október elsejétől bármilyen korrepetálást vállal. Cím a kiadóban.

Ízléssel és önállóan dolgozó angol-francia varrónő ismerettség hiányában ezután keres munkalehetőséget. Str. Gheorghe Dima 2. Dietika.

Gyermekem nevét a névadási szertartásra („pidjan habén”) átengedném. Cím a kiadóban.

Speciális blondelkereteket, modern rámkákat termelői árban készítjük: „Pax” Cluj, Calea Victoriei 6.

דיא תלמוד תורה אין סיביא זוכט אונט ארינען טיכטיגען מלמד דידקי בין התחלת גמרא אפרטע זאמט צייגניסטע וינד צו ריכטען אן שפעזען ווערדען נור אן בערופענע פערגיטעט

Polák Mór Sibiu, Str. Elisabeta 43.

Konyhabutorok a legdivatosabb színekben és a legmodernebb kivitelben olcsón kaphatók. Tekintse meg modelljüket vételkötelezettség nélkül a Str. Gh. Baritiu 10. szám alatti asztalosműhelyben.

BOGARAK, HENKŐK, POLKÓK, RÓVÁK, BÉGARAK, LEJYÉK ÉS MINDENFÉLE RÓVÁK RADIKÁLIAN KIPUSZÍTÁSIK!

EXTRA-KATOL

Japán rovar-
por által
Engros
K. H. Sathazai
București I.
Str. Salari 7

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, szeptember 19.

București. 7.30: A reggeli műsor közvetítése. Majd: hírek, sport hírek, időjárás, viz-állásjelentés. 9.55: Istentisztelet. 13: Hírek. 13.10: Sibiceanu zenekar. Közben körülbelül 14.10: Hírek, majd a hangverseny folytatása. 16: Gazdasági szakelőadás. 19: A Stancescu zenekar hangversenyének közvetítése. 21.15: Felolvasás. 20.35: Humor. 21: Svájci Európa-hangversenyének közvetítése. 22.05: Francia operettlemezek. 22.30: Hírek. 22.50: A rádiózenekar hangversenye. Cson szopránénekes közreműködésével. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: Közlemények.

Budapest I. 10.30: Hírek. 11-11.55: Református istentisztelet. 12-12.15: Katolikus istentisztelet. 13.30: Hangversenyzenekar. 14.30: Madách Imre szobrának ünnepélyes leleplezése Balassagyarmaton. 15.10: Lemezek. — 16: Galáknak. 16.50: Cigányzene. 18.30: Jazz 19: Előadás. 19.30: Szalonzene. 21.15: Előadás. 21: A svájci Európa-hangverseny. 22: Hírek. 22.30: Cigányzene. 23.30: Az Állás-talan Zenészek Zenekara. 1.05: Hírek.

JEGYZEZZE JÓL MEG MAGANAK,

Prímoros Gummy

KELL ANNAK MINDIG LENNIE!
Mert sokkal finomabb, egészségesebb és megbízhatóbb! Győződjön meg saját maga!

Hétfő, szeptember 20.

București. 7.30: A reggeli műsor közvetítése. Majd: hírek, sport hírek, időjárás, viz-állásjelentés. 13: Gramofónlemezek. 13.25: Sport hírek. 13.40: Gramofónlemezek. 14.15: Hírek közvetítése. 14.30: Gramofónlemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Olasz operalemezek. 20: Felolvasás. 20.20: Rádiózenekar. 21.10: Könyvek. 21.30: Csak Radio Romania: Lemezek. Csak Bucuresti: Theodorescu-négyes 2.10: A két állomás együtt: Alexandrescu tenor éneke. Mozart, Brahms és Wolff dalok. 22.30: Hírek. 22.45: Katonazene. 23.45: Hírek németül és franciául. 22.55: Hírek.

Budapest I. 7.45: torna, utána gramofón. 8.20: Etrénd. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 12.10: Vízjelzőjelzést. 13: Déli hangverseny. 13.05: Cigányzene. 14.30: Katonazene. 17.15: Dikféltóra. 18: Weigand Tibor énekel. 18.30: Felolvasás. 19: Loász József hegedű. 19.30: Felolvasás. 20: Hanglemezek. 21.10: Felolvasás. 22.40: Hírek. 23.10: Jazz. 24: Hírek német nyelven. 24.05: Cigányzene. 1.05: Hírek külföldi magyaroknak.

HÍRDETS AZ ÜZLET LEIKÉ:
HÍRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Dr. Szinetárné
Mme ILLA
külföldi tanulmányutjára hazakeresztett.
KOZMETIKA.
kezeléseit megkezdte.
Tanítványok kiképzése.
Cluj, P. M. Viteazul 39. I. em. Tel. 18-09.

Gáll Ferenc

Tehetséges erdélyi nyílt meg a napokban gyeház üvegtermében vételes római és páriz haza szülővárosába ez mazásu piktor, hogy e is megmutassa: küzde nem volt hiabavaló sors tövisek utjai is el világi sikerhez, ha a akarterő, bátorság és Már az a tény, hogy ban, a képzőművészeté ban, ahol a világ min reglett művészek legjobb mással — alkotásaiva Salon” kiállítási termé diplomáját kaphatta n lyázó és kiállító közül hogy ez a fiatal, 26 év hetségek közül való.

Tehetségét első szer váron kiállított képei tagadhatatlanul érzik rendszerinti jellegzetes terek hatása; ez a hat egyéniség bélyegét hor detiség kézjegyeit — s cióban, felfogásban és Erdély és Párizs írá relem, sőt rajongás ny Ferenc képein. Olyan mintha nemcsak a műv na meg őket, hanem a ezért nemcsak a szemé nem több-kevesebé az Megvan bennik Kolo egének különös opalizál mes lényiség, a színek mégis halkan és líraián dese, mely a nagy fran ták: Manet, Monet, Cez vészetét jellemezte.

Meglepő ennek a fiat terségbeli tudása. Ez ösztönös; látszik, hogy szorgalom és művészeté jes szeretet eredménye.

De túlzás volna azt á Ferenc csupán a franciá más-ója volna. E fiatal san nyul vissza a legjök manyokhoz, így Munká géhez is, mint azt hataln na: a Vihar is bizonyítj Kolozsvári uccarészlet város tündéri színössz (Sétáter, Kolozsvári rég rizi képein e csodálatos ifjusága, szín- és mozgá tettebb és legmeghittebb teri megrögzítésében tár szó macska uccája, Plac Le Jardin de Luxembur Arts, Jardin en printem

Figurális alkotásai ke így portréi is, melyekbe stílus, nincs kiforrottság nem küzdött hatásokat. Gáll Ferenc első az e festőművészek közül, aki becsülést szerzett külföl annyi energiát és tehetsé nak. Bizonyos: ez az eli szól. Kolozsvár közönség megbecsülését rója le, h szeretetével járul hozzá rének fokozásához.

A kiállítás e hó 27-ig előtt 10-11-ig, délután 4 megtekinthető.

DIÁK JE
JÓ ÉS O
LEPA

Gáll Ferenc képtárlata

*

Tehetséges erdélyi festőművész tárlata nyílt meg a napokban a kolozsvári vármegegyház üvegtermében: a Gáll Ferencé. Kivételes római és párizsi sikerek után tért haza szülővárosába ez a kolozsvári származású piktor, hogy a város közönségének is megmutassa: küzdelme és sorsvállalása nem volt hiábavaló s hogy a kisebbségi sors tövises utjai is elvezethetnek a nagyvilági sikerhez, ha a tehetséghez elszánt akaraterő, bátorság és önbizalom is járul. Már az a tény, hogy Gáll Ferenc Párizsban, a képzőművészetek európai fővárosában, ahol a világ minden részéből összegreglett művészek legjobbjai vetélkednek egymással — alkotásaival bejuthatott a „Le Salon“ kiállítási termébe, sőt Párizs város diplomáját kaphatta meg a rengeteg pályázó és kiállító közül: annak biztos jele, hogy ez a fiatal, 26 éves festőművész a tehetségesek közül való.

Tehetségét első szempillantásra Kolozsváron kiállított képei is igazolják. Bár letagadhatatlanul érzik képein a tanulóévek rendszerinti jellegzetessége: a nagy mesterek hatása; ez a hatás máris kialakuló egyéniség bélyegét hordja magán, az eredetiség kézjegyeit — színekben, kompozícióban, felfogásban és kivitelben.

Erdély és Párizs iránti olthatatlan szerelem, sőt rajongás nyilvánul meg Gáll Ferenc képein. Olyanok ezek a képek, mintha nemcsak a művész szeme látta volna meg őket, hanem a szíve is. Éppen ezért nemcsak a szemekhez szólnak, hanem többé-kevésbé az érzelmeinkhez is.

Megvan bennük Kolozsvár és Erdély egének különös opalizálása és az az érzelmes légyás, a színeknek az a tömört és mégis halkán és líraián finom visszaverődése, mely a nagy francia impresszionisták: Manet, Monet, Cezanne elragadó művészetét jellemezte.

Meglepő ennek a fiatal művésznak mesterségbeli tudása. Ez a tudás nemcsak ösztönös; látszik, hogy kemény vívodások, szorgalom és művészi iránti hódolatteljes szeretet eredménye.

De túlzás volna azt állítani, hogy Gáll Ferenc csupán a francia impresszionisták másolója volna. E fiatal művész öntudatosan nyúl vissza a legjobb magyar hagyományokhoz, így Munkácsi Mihály örökségéhez is, mint azt hatalmas, szeniális vászna: a Vihar is bizonyítja.

Kolozsvári uccarészletei a „kincses“ város tündéri színösszhangját tükrözik (Sétátér, Kolozsvári régi házak), míg párizsi képein e csodálatos város bája, örök ifjúsága, szín- és mozgásvárosa a legrejtettebb és legmeghittebb benyomások mesterei megrögzítésében tárul elénk. (A ház szó macska uccája, Place de Notre Dame, Le Jardin de Luxembourg, Le Pont des Arts, Jardin au printemps, stb., stb.)

Figurális alkotásai kevésbé sikerültek, így portréi is, melyekben nincs egységes stílus, nincs kiforrottság és erős, még le nem küzdött hatásokat mutatnak.

Gáll Ferenc első az erdélyi kisebbségi festőművészek közül, aki hírnevet és megbecsülést szerzett külföldön e földdarab anyyi energiát és tehetséget termő talajának. Bizonyos: ez az elismerés méltónak szól. Kolozsvár közönsége önmaga iránti megbecsülését rója le, ha elismerésével és szeretetével járul hozzá Gáll Ferenc sikerének fokozásához.

A kiállítás e hó 27-ig van nyitva és délután 10—1-ig, délután 4—7-ig díjtalanul megtekinthető.

Salamon László

DIÁK JELSZÓ:
JÓ ÉS OLCSÓ
LEPAGE

A Népszövetség a világ bankméglegéről

19.759 bank van a világon!

Első ízben sikerült összeállítani a világ minden bankjának jegyzékét

Valóban szenzációs megállapításokhoz jutott a Népszövetség gazdasági kutató-osztálya. Ezek a megállapítások első ízben foglalják össze a világ minden bankjának helyzetét, első ízben sikerült egyáltalán megállapítani, hogy hány bank van a világon és milyen körülmények között dolgoznak.

15.482 bankja van az Egyesült Államoknak

A Népszövetség statisztikája elsősorban a számok erejével hat. Így kiderült, hogy a világon ma összesen 19.759 bank működik. Ezek a bankok úgynevezett „kereskedelmi bankok“, nincs benne a statisztikában a takarékpénztárak és jegybankok igen jelentős száma.

A 19.759 bank közül egy országban egyedül 15.482 működik — több mint 15.000 bankja van egyedül az Egyesült Államoknak.

Hogy azonban a bankok száma nem áll arányban az ország nagyságával, vagy gazdasági jelentőségével, arra nézve jellemző, hogy nem Anglia vagy Franciaország állanak a lista második helyén, hanem — Románia. A statisztika eleje különben a következőképpen hat:

Egyesült Államok	15.482 bank
Románia	893
Jugoszlávia	610
Japán	466
Magyarország	421
Svédország	248
Olaszország	188
Dánia	168
Kína	144
Belgium	125
Norvégia	105
Bulgária	100

A többi országoknak kevesebb, mint száz bankja van. Feltűnően kicsi a három nagy ország — Anglia, Franciaország és Németország — bankjainak száma. Németországnak 90 bankja van, Angliának 31, Franciaországnak 8.

A Népszövetség statisztikája lehetővé teszi az összehasonlítást az utóbbi évekkel. Ebből aztán kiderül, hogy a bankok száma az egész világon lényegesen megnőtt. Különösen az autoritativ államforma hat ki kedvezőtlenül a bankok fejlődésére, a diktatorikus államformák mindig „bankellenesnek“ mutatkoznak.

Németországban a prosperitás utolsó nagy évében, 1929-ben, még 406 bank működött, Olaszországban néhány év alatt a bankok száma 337-ről 188-ra esett. Portugáliában 18 bank van 23 helyett, Lengyelországban 49 bank 63 helyében.

Ezek az országok kivül csak az Egyesült Államokban tapasztalható hasonló zsugorodási folyamat — az Egyesült Államokban ma 15.482 bank dolgozik, holott még öt év előtt a bankok száma lényegesen meghaladta a huszazretet.

A mérlegek

Ami már most a Népszövetség érdekes összeállítása alapján a bankok összességét illeti, a javulás jelei mindenütt feltűnnek és egyértelműek. A legtöbb országban persze még nem érték el az utolsó konjunktúra-évek, 1929-nek niveljét.

Csak két országban jobb a bankok mérlege, mint volt 1929-ben — Angliában és Svédországban. Az 1929. év niveljét körülbelül elérte ezentelül néhány északi állam, így Norvégia és Dánia.

A javulás erős tünetei mutatkoznak Amerikában is. Kimondottan rosszbodást a közép-szerű 1934. évvel szemben csak négy országban tapasztalt a népszövetségi statisztika: Németországban, Franciaországban, Svájcban és Romániában, a francia és a svájci mérlegek azonban az utóbbi időben, t. i. a devalváció óta, szintén emelkedő tendenciát mutatnak. Lényeges azonban, hogy még ezekben az országokban is emelkedett a bankbetétek összege. Az utóbbi évekkel szemben egyes országok egészen meglepő emelkedést mutatnak. Dániában a bankbetétek ma kétmilliárd dán koronát tesznek ki, — háromszázmillió koronával többet, mint az 1929-i prosperitás idejében. Az egyesült Államokban egy év alatt, az 1936. év folyamán, majdnem hárommilliárd dollárral emelkedett a betétek összege — ma több mint 35 milliárd dollár fekszik az amerikai bankokban. Igen örömdetes a magyar bankokról szóló fejezete a Népszövetség tanulmányának, mert a magyar bankok betétállománya 1932 óta évről évre emelkedett. Genf statisztikája már fel-

karolja az egész múlt esztendőt és megállapítja, hogy ebben az évben 2.183 millió pengő volt a magyar bankok betéteinek összege. A bankbetétek lényeges zsugorodását csak Németországban tudta megállapítani a genfi vizsgálat. Itt 1929-ben majdnem 14 milliárd márkára rugott a betétek összege, ma azonban csak 6573 millió márká fekszik betétként az úgynevezett „kereskedelmi bankokban“.

Szimptomatikus okokból édekes az a vizsgálat, amelyet a Népszövetség az egyes államok aranykészleteiről végzett el. Az államok aranykészletei 1929 óta 34 országban növekedtek, 19 országban kisebbek lettek. Lényegesen kisebb lett az aranykészlete

Németországnak (—97%), Olaszországnak (—53%), Spanyolországnak (50%) és Lengyelországnak (—26%).

A 19 ország közül a legtöbb nem európai, míg a 34 ország közül, amelyeknek aranymérége javult, a legtöbb európai. Ezek között is előkelő helyet foglal el Anglia, Franciaország, Svájc, Ausztria, több északi és balkáni állam — több mint kétszáz százalékkal gyarapította aranyállományát Svájc és Svédország, több mint száz százalékkal Anglia és Belgium.

„A devalváció mindenütt bevált“

Igen érdekes a Népszövetség megállapítása a devalvációkról is.

Masaryk és Achad Haam

*

A prágai Mars Kiadóvállalat irodalmi gyűjteményt adott ki nemrég „Masaryk és a zsidóság“ címmel, amelynek egyik cikke Friedrich Thiebergeről való és címe „Masaryk credója és a zsidó vallás“. A cikkíró kifejti, hogy Masaryk fejlődésének első periódusában keveset tudott a zsidó vallás lényegéről és csak később, a keresztényen keresztül jutott el a zsidó hit mélyebb megismeréséhez. Írásaiban több helyen negatív véleményt nyilvánít a liberálistusokról és példaként hozza fel a liberális zsidókat. Egészen másként méltatja azonban Achad Haam, a nagy cionista filozófus jelentőségét. 1905-ben a „Nasa Doba“ című folyóiratban cikket írt Masaryk Achad Haamról és itt többek között a következőket mondja:

„Achad Haam ellensége a liberálizmusnak és mint ilyen, a nyugateurópai zsidóságnak is. Imponál neki a nyugati zsidók szabadsága, sovénizmusuknak és kozmopolitizmusuknak módja azonban annál kevésbé... Nem prédikálja az európai kultúrától való eltérést, ellenkezőleg, azt kívánja, hogy a zsidók teljesen elsajátítsák azt, de nem akarja, hogy feladják nemzeti karakterüket. Amikor az utóbbi időben Nietzsche befolyása és az „értekek átértelmezésének“ jelszava hatása alatt egyes újheber írók értéktelennek jelezték ki mindent, ami zsidó, Achad Haam ellenük fordult... Hadat üzent Nietzschének és az individualizmusnak. Kimutatja, hogy az őtestamentum módfelelt szociális és az összeség iránti odaadást követeli... Achad Haam egyszóval a zsidóság megújódását követeli a szellemi, vallási újjászüléssel és elveti a tisztán külsőséges és alapjában véve gépies eszközöket.“

Ugyanebben a cikkben még ezeket írja Masaryk:

„A mi zsidóinknak sok nehézségük lesz még a liberálista negációkkal... A zsidók negatív módon járnak el az antiszemitizmus ellen miáltal pozitív etikai és vallási eszközökkel kellene, hogy leküzdjék azt.“

Majd így folytatja:

„Egyes zsidóknak hálás vagyok, mert megértették felfogásomat vallási problémáikról. Felhívták a figyelmet egy gonjalkodóra, akiből sok pozitív tanulságot lehet meríteni: Achad Haam, az orosz-zsidó íróra gondolok.“

„Oroszország és Európa“ című könyvében Masaryk még visszatér a zsidó vallási reform lehetőségének kérdésére abban az értelemben, ahogy azt Achad Haam fogta

Mindenütt bevált a megtörtént devalváció: így nyilatkozik a Nemzetek Szövetségének szakértője.

A legerősebb devalváció az egész világ minden országa között Bolíviában volt, ahol 90 százalékkal devalváltak a „bolivianos“-t. Körülbelül 70 százalékkal devalváltak Japán, Mexico, Columbia, Chile, Ecuador és Peru, körülbelül 50%-kal, Finn-, Dán- és Görögországot, körülbelül 40%-kal tizenhét ország, ezek közül Anglia, Franciaország, Olaszország, Svédország, Norvégia. Körülbelül 30 százalékkal devalvált Románia, Belgium, Csehszlovákia és Svájc, 20 százalékkal Hollandia és Jugoszlávia.

A Népszövetség „világmérleg-kritikája“ igen kedvező. A Népszövetség higgadt és elővigyázatos közgazdasági hisznek Európa jövőjében.

fel. Szolovjev, az orosz filozófus tanainak ismertetése kapcsán a következőket írja:

„Szolovjev nem vette figyelembe azt a gondolatot, hogy a zsidók vallási alapszemlék útján modern vallási reformot hajthatnak végre és éppen ez a lehetőség képezi Achad Haam, az orosz-heber író bölcsesletének vezérgondolatát.“

Thieberger azt hiszi, hogy Masaryk éppen Achad Haam írásainak hatása alatt változtatta meg a véleményét a monoteizmus értékéről. Ezekben az írásokban látta meg Masaryk egészen más színben a zsidóságot, mint ahogy azt a keresztény világtól tanulta. Késő férfikorában tette Masaryk azt a vallomást, hogy az őtestamentum isten-eszméjének nagyszerűsége, mélyen érintette és foglalkoztatta őt.

Hetvenötödik születésnapján Masaryk beszédet intézett a csehszlovákiai Vöröskereszt ifjúsághoz. A beszéd középpontjában egy mózesi idézet állott: „a napok megszámlálásáról“ és „a szív bölcsességéről.“ Thieberger azt hiszi, hogy Achad Haam mellett Max Brod „Pogányság, kereszténység, zsidóság“ című műve is hatással volt Masaryk vallás-filozófiai felfogásának alakulására. Amikor Hainisch osztrák szövetségi elnök, meglátogatta Masarykot, a köztársaság elnöke melegen ajánlotta olvasásra a vendégének Brod könyvét.

Zum sofortigen Eintritt wird ein tüchtiger Fachmann für die Erzeugung von Perlgrauen (arpacas) sowie für die Schälung (cojirea) von Erhsen (mazäre) gesucht.
Anbote erbeten an die Administration dieses Blattes.

Mérnök! Gyár! Orvos!
Minden német (25% redukción!), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál, Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól. Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

ÜNNEPI GONDOLATOK

Irta: Dr. Róth Dezsőné, az Erdélyi Wizo-föderáció elnöke

Gyermekkoromban nem győztem eleget csodálkozni azon, hogy barátnőim méltatlankodtak más vallású társaink kiváltságos voltán, de különösen, hogy ünnepek dolgában annyira előnyösebb helyzetben vannak.

Nekik, ugymond, elsősorban ott van a gyönyörű karácsonyi ünnep, sok-sok ajándékkal, a szilveszter pezsgővel és vigsággal, a farsang mókáival és táncol, husvét pirostojással és locsolással, pünkösdi kirándulásokkal, hogy a többi szép ünnepekről ne is beszéljünk.

Nekünk ellenben minden ünnepünk szomorú emlékezés, szigorú böjt, imádság és merő tilalom mindennemű szórakozástól. E miatt sok vitám volt barátnőimmel, különösen egyikkel, aki nagyon vallásos házból való volt, szigorúan tartották, ami ellen ő állandóan tiltakozott és lázongott. Az én véleményem barátnőimmel ellentétben az volt, hogy az összes vallások között nekünk, zsidóknak vannak a legszebb ünnepeink, mert mulatni hancurozni, szórakozni máskor is lehet, de a szent, borongós, kissé háborzongató áhitat amely a mi ünnepeinket áthatja, senkinek nincs megadva, csak nekünk, a „kiválasztott népnek.”

Egész évben örömmel és kötelességtudóan mondtam el esti imámat, de türelmetlenül vártam már a Roshasánát sok mindenért, de különösen azért, mert akkor tudvalevőleg nem kell esti imát mondani, hisz olyankor olyan közel repül hozzánk az angyal ágyunk felett, hogy szívünkben kiolvassa kívánságainkat és elviszi őket közvetlenül az Ur legmagasabb trónusa elé.

Legalább nekünk, gyerekeknek, így mondták és én évről-évre behunyt szemmel és visszafojtott lélekzettel lestem az angyal jövetelét, amíg nem véltem hallani szárnyuhogását, amely illúzióm ébren vagy álomban, de minden évben megvált.

Mily szenzáció volt nekünk gyerekeknek, hogy Kolnidrekor még világos nappal vacsoráztunk, aztán a templomban hallgathattuk a régi szép kesergő melódiákat, amelyek oly kimondhatatlanul ünnepélyesen és enyhén álmosítón hatottak reánk. És másnap korán keltünk, hogy korán kezdhesük a böjtölést. Először csak 10 óráig, aztán délig és ahogy multak az évek, úgy volt szabad egy-egy kikönyörgött órát tovább böjtölni.

És nagy volt a hősökded, ki bírja tovább köztünk az ónsanyargatást? Ki tudná leírni azt a gyönyörűséget, amelyben a gyerekkori felejthetetlen széderestéken részünk volt, amikor ünnepi díszben ültünk az asztal körül, szépen, ünnepélyesen terített széder-asztal mellett. Előttünk gyermekek előtt is ott pirosult a bor, amelybe szorgalmasan mártogattuk hol nyunkat, hol nyelvünket, amitől aztán széles jökdévrünk kerekedett a „nachszerderi“ dalóáshoz, hogy alig lehetett bennünket elhallgattatni. Az asztal közepén mindig ott állott a magas kristályserleg Eliahu részére és egy bizonyos imáná so-asmem mulasztottuk el ajtót nyitni, hogy a próféta észrevétlenül bejöhessen rajta a résztvevessen lakománkon. Hogy be is jön abban semmi kétség nem volt. Mi, gyerekek szentül hittünk benne és esetről-esetre világosan hallottuk lépteit. Hát még a harc az „afikomen“ körül, ki találja meg milyen ajándékot kap érte?

Nem beszéltek a már kissé hüvös csillagos estéről a „szukkában“, a Chanukamécsestről és trenderi játékokról, hosszú álli estéken, ami mind szép volt, de felejthetetlen erősen vésődött belém az ünnepek előtti hangulat, a sürgés-forrás a nazban, a készülődés minden egyes sajátos ünnepi szokás kihangsúlyozása mellett, a szag, amely ilyenkor a házban terjengett és amely frissen sült mákos kalács, méz, virág és égő gyertya szagából tevődött

össze. Az élet nagy eseményei és viszonyosságai sem tudták elfelejteni velem az évenkénti örömteljes viszontlátást a husvétii edénnyel a sokszinű lapos, zománccos csészékkel, a szokatlan formájú, nagyhasu kávéskannával és ezer és ezer aprósággal, amely csak egy gyerek fogékony lelkét kaphatja meg oly erősen és vésődhetik belé oly mulhatatlanul, egy egész hosszú életre.

Hová tűntek ezek a színek és ünnepi hangulatok? Meg vannak-e még? Csak én nem érzem őket többé?

Ahová én nézek és látok mostanában, az ünnepi ragyogás eltűnt a mi galuti életünk ből, az arcokról és a lelkekből egyaránt. És ünnep helyett széjjel szórva a világon, elkeseredetten, elkínözva, mind jobban és jobban erőt vesz rajtunk, már-már eltemet bennünket, a hosszú sivár örömeien hétköznap.

Néha-néha felcsillámlik a remény: lesz még ünnep e világon nekünk, zsidóknak is. Ezt éreztem pár hét előtt, a zürichi színházban, a XX-ik cionista világkongresszuson. A színház, amely a város szívében áll, egy elkülönített világ ez alkalommal, távol mindentől, ami körülötte zajlik. Kint hullámlik az élet. A gyönyörű svájci távon táncol a nap méltóságáteljesen, büszkén siklanak a kis fehér hajók, sikongva fürdik, hancurozik a svájci ifjuság. A tő körül ezer és ezer autó száguld, megrakodva sok-sok podgyással és nyaraló idegekkel. Kedélyes terebélyes gondtalan svájciak és elegáns idegenek söröznek és kávéznak a Bauschänzliben és fent a Dolde- ren és alig tudják, vagy egyszerűen nem veszik tudomásul, hogy csak 200 lépésnyi-

re tőlük a színházban a zsidó nép történelmi óráit éli. Egy nemzet ébredezik évezredek át ráérőszakolt passzivitásából, harcol önmaga, harcol egymás és ugyanabban az időben harcol egy egész világ ellen.

A színház ünnepein ki van világítva, földszinttől a legmagasabb karzatig minden hely zsufolásig megtelt, ilyen „táblás“ házat a zürichi színház még sohasem látott, még Caruso idejében sem, mondják a befentesek. Még a folyosók is tömve vannak olyanokkal, akik már odaient nem kaptak helyet és lélekzetviassafojtva le- sik, mi történik bent, ki beszél most, lesz-e szavazás és mit határoznak?

Kint és bent együtt szorong, együtt izul a zsidó parlament a zsidó nép keresztmetszetben.

Ez a nép néha olyan, mint amilyenek az isten teremtette és néha olyan, mint a milyenné vált a szétszórátás keserves ideje, a hosszú pusztai vándorlás alatt. Van benne erő és gyengeség, nagyság és kicsinyesség, idealizmus és realizmus egyidőben. Ezek az adottságok és tulajdonságok vivják most egymás ellen élet-halálharcukat.

Amiért évezredek óta hiába és mégis reménykedve imádkoztak, most váratlanul talán túl hirtelen, előttük fekszik, csak utána kell nyulni.

A zsidó nép, mint régen egyszer, ismét az ígért földjének kapui előtt áll és mint akkor, most sem egységes a vélemény a nép, a papság és a vezér között.

Van, aki már megszokta a rabszolgaságot és visszavágzik Egyiptom husos fazé- kához, van, aki most is inkább az arany- borjút imádja, mint az aranyzabadságot és még olyan is van (óh milyen lelki nyomorékok lettünk), aki az arabokat védi és a zsidókat támadja. De ez a kisebbik része. A nagy többség egyet akar csak: így vagy úgy, de hazamenni az ősök földjére,

békén munkálkodni a maga portáján, levetni mindent, ami idegen, beszélni az ősök nyelvén, az ősi szokásokkal — ünne- pelni a régi ünnepeket. És a vita főként a- körül van már csak, miképp érünk előbb célhoz: a rövidebb, de lejtős, vagy a távo- labb és simább uton? (Vajjon simább-e?) Heves a vita és izzó a hangulat. Néha a robbanásig izzó! De ha megjelenik a ve- zér, akkor mély áhitatos csönd lesz, mint a templomban. Magasan áll a tömeg felett s a nép szeretete és bizalma még fejebb emeli, olyan magasra, hogy oca már fel sem ér a gyűlölet egy-egy hulláma, amely néha csapkodja az emelvényt.

Szuggesztív erő árad belőle. Biztonság és nyugalom. A beszéd bölcs, világos és logikus. És bár nincs rajta óhéber ruha, redőbbe hulló lepel, mint a mózesi képen, szobrokon, hanem kitűnő szabású világos nyári zakkó és kezében nincsen vezérpál- ca, — erről a vezérről mégis el lehet, el muszáj hinni, hogy mint a régi bibliai ve- zér, ő is száraz lábbal fogja átvezetni né- pát a háborgó tengeren. El fogja vezetni Áhásvérost a célhoz, hogy hosszú vándor- lása után végre megpihenjen.

A nagy zürichi napok elmultak... Az Executive megkapta a kongresszustól, a- mit kért. Harc és küzdelem után kapta meg a megbízást az Erec Jiszraél felosztá- sa feletti tárgyalások továbbvitelére más alapon és lényegesen feljavított feltételek mellett.

A zsidó nép pedig megkapta az utasítást és új impulzust a további munkához, amelyhez a legnagyobb, talán végső erő- megfeszítésre lesz szüksége. Az idei ünne- peken ehhez a munkához kérjük imáink során a Mindenható áldását.

Istenem, add meg nekünk, hányatott né- pednek régi becsületünket, régi békénket és adjál új fényt régi ünnepeinkhez.

Miért van szükség cionista asszonyok munkájára?

Irta: Dr. Hedwig Epstein

Olyan mozgalomnak, mint amilyen a cio- nizmus, amely rendkívüli sokoldalúsága me- lett egyetlen célra — Palesztina felépítésre — irányul, erőit takarékosan kell felosztania. A rendelkezésre álló munkaerőket oda kell összpontosítani, ahonnan legjobban tudják adni sajátos hozzájárulásukat a nagy egész- hez. Ma már nem kétséges, hogy a cionista asszonyok munkája azonos munkaerőknek a csoportjához tartozik, amelyekre a mozga- lomnak szüksége van. Érdekes volna kikutat- ni ennek a szükségességnek az okait és ala- posan megvizsgálni azt a kérdést, hogy vaj- jön kezdetleges dolog-e az asszonyunka el- ismerése, vagy pedig beletartozik a férfiak- kal való közös munka komplexumába. A mi szemléletünknek elég, ha rámutatunk a problémára és ezután azt kell bebizonyítani, hogy az asszonyunkának milyen specifikus részére van szüksége a nagy mozgalomnak. Az asszonyunka jogosultságát mindenkor a nő sajátosságából fogják levezetni és biztos, hogy itt egy centrális tényezőről van szó. Nem szabad azonban kimerülnie e sajátos- ságnak önmaga kielésében, hanem munkájá- nak ezen első feltételével át kell küzdenie magát az egész-hez, a közös ügyhöz.

Cionista munkát végezni azt jelenti, hogy dolgozunk Erec Jiszraél felépítéséért maga- ban az országban és a galuthban — de itt egy öntudatos zsidó magatartás érdekében is. Nézzük most, hol rejlenek itt hozzájárú- lási lehetőségek a cionista asszonyok számára?

Vegyük legelőszörban a palesztinai felada- totkat. Ott már kiépült a zsidó asszonyoknak a műve, részint a Wizo városi és falusi intézményeiben, részint a Hadassah egészség- ügyi berendezésében. A palesztinai asszony magához ragadta a felnövő leánygeneráció nevelését és kiképzését, az anyáról és gyer- mekről való gondoskodást és a zavargások alatt bebizonyította erejét a menekültek kitű- nőtő segélyezésében is. Azokról a pozíciók- ról, amelyeket az asszonyok teremtettek, ki- kérjük véleményüket minden olyan feladatnál,

amely nevelésre, kiképzésre vagy a zsidó családról való gondoskodásra vonatkozik. Előttük áll még egy további munkaterület — az iskolák fejlesztésében való aktív közremű- ködés, amelyre Palesztina legnagyobb vezető asszonyszemélyisége, Miss Szold szólította fel őket.

Nem szabad lebecsülni azt a segítséget, amelyet az asszonyok az új bevándoróknak nyújtanak. A megadott tanácsnak olyanakkal kell lennie, hogy az a praktikus értéket felül a bevándorlóknak az új életfeltételekhez való hozzáidomulást is lényegesen megkönnyítse. A tanácsadó asszonyok elől kell segítenie a rendkívül súlyos átmenetet, különösen a német bevándorló, a nyugati zsidó számára a palesztinai élethez, úgy, hogy megfelelő erőket nyerjünk az országban elvégzendő mun- kához és hogy az alija utáni első nehézségek könnyebben legyenek legyőzhetőek. Mindezen feladatok ugyszólván a sorok között rejle- nek, azonban rendkívül fontossággal bírnak. Nyílt feladatok a Wizo intézményekben van- nak. A Wizo — mint tudjuk — több intéz- ményt tart fenn Palesztinában, elsősorban olyanokat, ahol fiatal leányok kiképzést nyer- hetnek háztartásvezetésben, kertészetben, szárnyastenyésztésben, méhészetben, stb. Ezek az intézmények, mint minden speciális kiképzőhely egy épülő országban, különleges fontossággal bírnak. Kritikus és helyeslőt- viznak ki — és mindkettőre szükség van, mert munkára serkent. Sőt mi több, a kritikának kell a munka legproduktívabb részeihez ve- zetni és belőle adódhatik egy termékeny kapcsolat a diaszpóra országaival, úgy, hogy ez adhatja meg aztán a nevelés és kiképzés irányvonalát azoknak a fiatal leányoknak is, akiknek bele kell illeszkedniük a dolgozó Pa- lesztina életébe. Wizo-certifikátokat csakis gondos kiválasztás után szabad kiutajni, min- dig szem előtt tartva a kiküldendő ember al- kalmatosságát Palesztinára és nem a kiké- zési lehetőséget.

A galuthbeli cionista asszonyunka kü-

lönböző feladatokból kell, hogy adódjék. Sen- ki sem fog kétkedni a speciális asszonyunka meggyőző erejében a cionista propaganda- munkára. A cionista munkának nem szabad kimerülnie tisztán propagandamunkában, mert hiszen az ujonnan megnyert embert be- folyásolni lehet magatartásában és itt lé- nyeges fejlődési lehetőségek adódnak a cio- nista nevelőmunka terén. Ugyszólván már fölösleges is megemlíteni az asszonyok ren- dkívül fontos munkásságát a cionista alapok érdekében. Ez ugyan nagyon sokat jelent, de nem képezheti az egyedüli munkaterületet.

Ma a cionista asszonyunka olyan felada- tok előtt áll, amelyekhez új erővel kell hoz- zájárnia. A cionizmus az utóbbi években su- lyos nehézségek árán be tudott jutni a hit- küzségekbe és kezébe ragadta a vezetést. To- vábbi munkalehetőség nyílik meg az asszo- nyok számára a hitközségi munkában, speciá- lisan a szociális kérdésekben, valamint az is- koláigynél. Az elmulasztottakat ki lehet pó- tolni. A hitközség centrális tényezőjévé vá- lik a zsidó életnek és ebben az életben a cio- nista asszonyoknak meg kell, hogy legyen a munkaterülete. Ezt a területet azzal a teljes felhősséggel kell betöltenie, amelyet ma a galuthunka megkövetel. Ugyancsak meg kell említeni a cionista asszonyok tevékeny- ségét asszonytársaik informálása terén, va- lamint azirányú munkásságukat, mely magá- ban az országban, a Palesztinába kivándorló asszonyok és családok előkészítésére irányul.

De joggal mondhatja valaki, hogy mindaz, amit itt elmondunk, olyan probléma, amelyet a Cionista Szervezetnek kelene megoldania. Miért van hát szükség külön munkára? Csak- is azért, mert az egyes feladatok természeté- nél fogva adódik az, hogy azoknak elvége- zése az asszonyok által csak erősödik és ez- által az egész mozgalom részére erőnyeresé- get jelent. De kizárólag akkor lehet célszel- ha az elküldött munka végeredményben a mozgalom egységes akaratához kapcsolódik.

A cionista asszonyok egyéni munkájának meg van a jogosultsága, mint a nagy egység egy kis részének és csak akkor lehet elő vá- rni, ha ezen a részen túlhaladva benne él a közös nagy mozgalom továbbfejlődésében. De csakis akkor számíthat arra, hogy ez a nagy közösség több figyelmet szenteljen számára, mint eddig.

fejfé
el
Beret
parzti

HIRE

Jiszke
5697 évének zsidó
Hivatalos jelentés közt
ben a következők estek g
tául a zsidóságához való
PALESZTIN
1. Eliezer Turgemann.
man. 3. Chaim de Hahn.
mel Dvaik. 5. Mordech
Dávid Chamani. 7. Mende
Brock. 9. dr. Josef Leher
ni. 11. Henoch Metz. 12. C
Mose Zalmen ben Sasson.
vits. 15. Smuel Gottfried
gelhardt. 17. Abraham be
rahám Berkovszki. 19. I
20. Issar Tankus. 21. ra
stein. 22. Willy Weiss.

IRAK
(A palesztinai esemén
1. Jecheskel Slomo C
Jehuda Asir. 3. Georg C
Zionbarmach.
LENGYELORSZÁG és
1. Josef Berkovics. 2.
Chaim Altmann. 4. Selig
Chelmner. 6. Zine Den.
berg. 8. Gedaljuhu Misch
Schenker. 10. Mordecháj
Jozsef Besser. 12. Gittel
ruch Silberberg. 14. Cha
novszki. 15. Note Lochit
Feinwachs.

— Lapunk legközelebbi
Szukkot ünnep miatt, szerd
időben jelenik meg.
— Ma aláírják a ron
légi egyezményt, Belgrádból
írják Belgrádban Olaszor
Jugoszlávia légügyi egy
rendszeres utasszállító f
Róma, Belgrád és Bucures

— Ideges embereknek
az igen enyhe hatású, mino
mészetes „Ferenc József“
éngyomorra egy pohárral
bőlműködést, jó emésztés
érzetet teremt. Az orvosok
— Megvalósították a
együttműködést a német
ból jelentik: A német pl
béltermekek elhelyezés
szólv-magyar együttm
izben valósították meg. Az
állapítják meg a konkurre
gett. Az együttműködés
elmenni odáig, hogy közös
sítsenek.

— Készerülte a lopott
vából jelentik: A rendőrsé
töltöztatta Oher Samu isme
részt család miatt. Néhán
ékszerésznek megjelent eg
háztartási alkalmazott ak
rút hozott és tizezer ko
ékszerész azonban csak
ígért, azt is csak néhány
a nő eljött az összegért,
adta a gyűrűt azzal, hogy
rezni a pénzt és előreláth
tudni. Nagy Julia csak e
hogy Oher Samu a brillé
csereit ki. Feljelentést
ahol letartóztatták. A ny
rült, hogy Nagy Julia lo
ét is letartóztatták.

Fejfájás ellen Beretvás parztilla!

HIREK

Jiszkor

5697 évének zsidó mártirjai

Hivatalos jelentés közli, hogy 5697 évében a következők estek gyilkosság áldozatául a zsidósághoz való tartozásuk miatt: PALESZTINA

1. Eliezer Turgemann. 2. Jakob Kopperman. 3. Chaim de Hahn. 4. Avigdor Emanuel Dvaik. 5. Mordecháj Feldmann. 6. Dávid Chamani. 7. Mendel Minz. 8. Chaim Broek. 9. dr. Josef Lehre. 10. Slomo Gafni. 11. Henoch Metz. 12. Gedálja Geller. 13. Mose Zalmen ben Sasson. 14. Jehoda Ellovi. 15. Smuel Gottfried. 16. Mally Engelhardt. 17. Abraham ben Josef. 18. Abraham Berkovszki. 19. Dániel Stanietzki. 20. Issar Tankus. 21. rabbi Eliezer Gerstein. 22. Willy Weiss.

IRAK

(A palesztinai események kapcsán)

1. Jecheszkel Slomo Chabir. 2. Dávid Jehuda Asir. 3. Georg Chahif. 4. Reuben Zionbarmach.

LENGYELORSZÁG és más országok

1. Josef Berkovicz. 2. Izrael Wendel. 3. Chaim Altmann. 4. Selig Jellen. 5. Simon Chelmner. 6. Zine Den. 7. Jakob Eisenberg. 8. Gedaljahu Mischler. 9. Abraham Schenker. 10. Mordecháj Kronenberg. 11. Josef Besser. 12. Gittel Besser. 13. Baruch Silberberg. 14. Chaim Jehuda Simanovszki. 15. Note Lochivszki. 16. Simson Feinwachs.

Lapunk legközelebbi száma, a közbeeső Szukkot ünnep miatt, szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

Ma alküjék a román-jugoszláv-olasz légi egyezményt. Belgrádból jelentik: Ma alküjék Belgrádban Olaszország, Románia és Jugoszlávia légügyi egyezményeit, amely rendszeres utasszállító forgalmat biztosít Róma, Belgrád és Bucuresti között.

Ideges embereknek és lelkibetegeknek az igen enyhe hatású, mindig megbízható természetű „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

Megvalósították a jugoszláv-magyar együttműködést a német piacokon. Belgrádból jelentik: A német piacon az állatok és állati termékek elhelyezésére vonatkozó jugoszláv-magyar együttműködést most először valósították meg. Az áratok kölcsönösen állapítják meg a konkurrencia elhárítása végett. Az együttműködés azonban nem fog elismerni odáig, hogy közös eladási irodát létesítsenek.

Kicsérélte a lopott briliánst. Bratislavából jelentik: A rendőrség a napokban letartóztatta Oher Samu ismert pozsonyi ékszerész csalás miatt. Néhány nappal ezelőtt az ékszerésznek megjelent egy Nagy Julia nevű háztartási alkalmazott aki egy briliáns gyűrűt hozott és tizezer koronát kért érte. Az ékszerész azonban csak négyszáz koronát ígért, azt is csak néhány nap múlva. Amikor a nő eljött az ékszerészhez, az ékszerész visszadta a gyűrűt azzal, hogy nem tudta megszerezni a pénzt és előreláthatólag nem is fogja tudni. Nagy Julia csak otthon vette észre, hogy Oher Samu a briliánst csiszolt üveggel cserélte ki. Feljelentést tett a rendőrségen, ahol letartóztatták. A nyomozás során kiderült, hogy Nagy Julia lopta a gyűrűt, mire őt is letartóztatták.

Huszonhárom millió lejes kövezési munkába kezd a város? Régi határozata a városi tanácsnak egy nagyszabású aszfalt- és kövezési munkatervet kerestülvitele. De a terv csak papíron maradt, mert a munkálatokhoz szükséges 23 millió lej nem állt a város rendelkezésére. A város ugyanis a postacsekpenztártól szándékszik felvenni 10 millió lej kölcsönt és ebből akarja fedezni a kövezési munkálatokat. A kölcsönügylet azonban még mindig függőben van, pedig már néhány hónappal ezelőtt Kolozsvárt járt a postacsekpenztár vezérigazgatója és már akkor szinte elintéztéknek tekintették az ügyletet. A postacsekpenztár azonban időközben megfontolta magát és a megbeszélte fedezet helyett a városi ingatlanok egy részét akarta betáblálni fedezetiül. Ehhez azonban a város csak minisztertanácsi jegyzőkönyv birtokában járulhat hozzá. A minisztertanácsi jegyzőkönyv pedig ismeretlen oknál fogva késik. Így aztán a kövezési munkálatokhoz sem fűzhet nagyobb reményt a város polgára, bár az árlejtés megtörtént és néhány vállalkozó, köztük a Bitumen, a Hessel és az Albu cégek már megbízást is kaptak a munkálatokra. Hogy mikor kezdhetnek hozzá, az a jövő zenéje. Egyelőre 40 millió kölcsönre volna szükség. Ez azonban késik. A város saját pénztárából aligha tudja elkészíteni a kövezéseket, hiszen a régi munkálatok amortizációival is hátralékban van.

Vérsegegy, sápadt, étvágytalan, legyengült és gyakori fejfájásban szenvedőknek teljes gyógyulást nyújt a Dr Földes-féle FERRROL vastáplikkör. A leghatásosabb és legeredményesebb hízoló erősítő, vér- és izomgyarapító szer. Minden gyógyszerárban és drogériában 100 lej egy üveg.

Robbanás egy bolognai buzaraktárban. Bolognából jelentik: A Maggiore kastély buzaraktárának épületében eddig még ismeretlen körülmények között robbanás történt. Az épület romjai halálosan megsebesítettek két munkást, harmat pedig súlyos sérülésekkel emeltek ki a romok alól.

Alhírek Mussolini repülőszerecsétségeiről. Rómából jelentik: A Havas távirati iroda jelenti, hogy a világsajtóban alaptalanul terjedtek el Mussolini repülőszerecsétségeiről szóló hírek. Valószínűleg tévedés áldozatai lettek a sajtó munkatársai, mert Bruno Mussolinót, a Duce fiát automobilbaleset érte és valószínűleg innen származik a hír.

**Szőrmé-
vásárlás**
bizalom dolga:
Elegáns, jó és olcsó
Weisz T.
szőrmeszállónia
CLUJ, Calea Regele
Ferdinand 11. I. em.
Gólya-palota

Szabó Vera szobrászművésznő legújabb alkotása. Szabó Vera, az ismert és tehetséges szobrászművésznő néhány hete Kolozsváron tartózkodik, ahol néhai dr. Ládai István táblabíró sírelmének készítette el. Az emlékmű öntésre készen áll már. A szobor mélyző arcu anyagát bronz, amely plasztikus vonalában, az arc megragadóan kifejező vonásaival erőteljes művészi alkotás.

Gusti párizsi román kiállításügyi kormánybiztos vacsorát adott Roosevelt elnök édesanyja tiszteletére. Párizsból jelentik: Gusti a román kiállításügyi csarnok kormánybiztos a tegnap vacsorát adott Roosevelt asszony, az amerikai elnök édesanyja tiszteletére. Több francia és ökológusban kívül, mint Chapsal kereskedelmi miniszter, Moutet külügyi államtitkár, Labbé kiállításügyi fő kormánybiztos, stb. jelen voltak Mihai Popovici és neje, Negulescu, a hágai döntőbíró tagja is.

Betiltották egy szélsőjobboldali magyar folyóirat megjelenését. Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda közli, hogy a belügyminisztérium betiltotta az Összetartás című hetli folyóirat megjelenését és terjesztését. Ez a lap a szélsőjobboldali politikáját képviselte és legutóbbi számában erősen támadást intézett az ország külpolitikája ellen. Ugyancsak betiltották három napra a Magyarországi című lapot, amely Budapesten jelenik meg s amely a közrendet fenyegető németellenes cikket közölt. Hasonló okokból betiltották 15 napra a Sopronban megjelenő Sopronvármegye című naplapot.

Erec Jiszrael eszfogjai. A napokban a kezem közé került „Taamé hamanhigim” című régi héber kötet, amelynek szerzője a lehető legelfogadhatóbb érvekkel mutatja ki a zsidó vallási parancsok értelmét és indokait. Itt találtam alapos okot arra, hogy miért fontos az Erec Jiszraelből származó eszrogok használata. A Szentírás ugyanis erre vonatkozólag így rendelkezik: „Vegyétek pedig a nemes „sudárfa gyümölcsét”. A tóra nem gondolható másra, mint azokra a gyümölcsökre, amelyek a Szentföldön teremnek. Nem egyszer fordult ugyanis elő a Szentfölddel kapcsolatban ez a kifejezés, amit azonban nem találunk más országok gyümölcsének megjelölése során. Teljesen logikus is, hogy Erec Jiszrael-i eszrogot használjunk még abban az esetben is, ha nem olyan szép a külseje, mint például az olasz, vagy görög eszregé. De érzelmi okok is parancsolják a szentföldi gyümölcsök használatát, főként napjainkban, amikor nemcsak imáinkba fogaljuk a zsidók ősi földjét, hanem minden életmegnyilvánulásunk során gondolunk Erec Jiszraelre. El sem képzelhető sorsunk alakulása Palesztina nélkül. Nincs tehát semmi értelme, más talajon nőtt „pöri és hadart” használni templomokban és sátrainkban. Az eszrog manapság több kegyeletos szimbólumnál. Jelenti ugyyszólván reális kapcsolatainkat az országhoz, annak földjéhez, egéhez, eszéjéhez, dolgozó, alkotó és tanuló zsidó népéhez. (Stern Hermann.)

De kár, hogy nem tehetem zsebre ezt az óriási szótárt. Tudom, hogy ez a legjobb, de cca 4000 oldal! De már van ennek egy fototeknikailag kicsinyített kivonata a Dr. Cherestesi: Zsebszótára, mely a legalkalmasabb ilyen szerű szótár. Minden szónál jelezve van a hangsúly, sőt a nyelvtani minta is, amely szerint a szó ragozódik. Az árak a szótár terjedelméhez képest rendkívül olcsók: Román-magyar 412 oldal füzve 60 lej, kötve 75 lej. Magyar-román 449 oldal füzve 70 lej, kötve 85. Egybekötve 861 oldal, kötve 150 lej.

Ki a tettes?

Egy lövés dördül el az éjszakában... egy holttest bukik le a kövezetre... megindul a nyomozás... a rendőrség tehetetlen... Egy másik áldozat... Ki a tettes?

A fentiekre megoldást talál a ROYAL stábe-mozgóban a Nick a gentleman detektiv című bemutatójánál. Főszerepekben Myrna Loy, William Powell és Asta a csodakutya. Monopol Metro Goldwyn film. Előtte u/j Fox journal.

Hétfőtől általános közkívánatra: Ne higgy a félretek. Főszerepekben: Clark Gable és Joan Crawford.

Bucuresti orvosi hír. Dr Weisz József poliklinikai főorvos szabadságáról visszaérkezett. Rendeléseit bel- és gyermek betegeknek folytatja. Str. Jules Michelet 25, I. emelet. Röntgen, quarz és rövidhullám kezeléseik. Telefon: 2.99.63.

Német kuzust nyitok fiatal lányok részére október 1-től. Jelentkezni: Hamburg, Str. Berthelot 8. zsidó elemi iskola. D. u. 5-6 között.

Fejér Sándor okl. hegedűművész, a Goldmark filharmoniai társaság hangversenymestere, tanításait megkezdte. Jelentkezések d. e. 10/1, délután 3-6-ig lakásán str. Săguna 16/a.

Hebräisches Pädagogium Wien II Tempelgasse 3. Die Einschreibungen finden am 7 und am 8 oktober (10-12 vorm.) statt. Die Vorlesungen beginnen am 11 Oktober.

Eljegyzés. Berkovits Rózsika Satu-Mare és Aron Mór Dej jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Házasság. Jeney Ferenc Cluj és Klein Mária Cluj 1937 szeptember hó 18-án házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

Eljegyzés. Meamed Etát Sibiu eljegyezte Mandl József (Oradea) Sibiu. Minden külön értesítés helyett.

A Goldmark Filharmoniai Társaság kéri összes zenekari vonós és fúvós tagjait, hogy folyó hó 23-án, csütörtökön este 9 óra körül pontosan és teljes létszámban jelenjenek meg, mely alkalommal a beosztások fognak megtörténni.

Diensttel kezeli meg működését a kolozsvári cionista helyi csoport. Folyó hó 22-én este tartja a cionista csoport első dienstjét a Savoy-kávéház feletti helyiségében este 9 órai kezdettel, melynek keretében a kongresszusi delegátusok tartanak bizalmas beszámolókat. A vezetőség elvárja a hcs. tagjait és azoknak vendégeit. Ugyancsak a helyi csoport rendezésében fog lezajlani a clujai zsidóság színházis thora ünnepélye az Újságíró Clubban. A hcs. vezetősége már most mindent elkövet, hogy ez az ünnepély méltó legyen az eddig megtartott ünnepélyekhez. A rendező bizottság munkájáról állandóan tájékoztatni fogjuk a közönséget

CEHOSLOVACA

fiókja: Cluj, I. G. Duca ucca 3. szám.
(Select mozgósínház mellett)
az ösi és téli szezonra elsőrangú kivitelű
férfi, női és gyermek

ruházati cikket

óriási választékban

hoz forgalomba ugyanolyan árak mellett,
mint a bucaresti központ.

— Elich Kästner: Lila házpatika. Gyógyító humor, csipős vers — orvosság minden bajra. Szikrázóan szellemes új könyve Kaestnernek. 112 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen új jegyzéket.

— B. Bernstein Jolán zongoratanárnő tanítását Elisabeta ucca 16, I. em. ismét megkezdte.

— H. Weiss Klára zongoratanárnő a tanítást újból megkezdte. Lakása: Str. Clemenceau 5/c.

— Blumné, Liebe-mann Sári okl. francia tanárnő a francia nyelv oktatását újból megkezdte. Tanít kezdőket és haladókat a legújabb módszerrel. Calea Traian 9. I. em.

— Orvosi hír. Dr Ligeti Sándorné Somogyi Ilona dr zsebmorvos szabadságáról hazatért és rendelését újból megkezdte. Str. Memorandului 27, UEC palota. Telefon 25-98.

A Magyar Cionista Szövetség közgyűlése. Budapestről jelentik: E hó 12-én, vasárnap délelőtt tartotta meg a Magyar Cionista Szövetség rendes évi közgyűlését a Szövetség disztermben. A Herz-termet betöltő hatalmas közönség feszült figyelemmel hallgatta dr. Miklós Gyulának, a Szövetség elnökeinek a zürichi kongresszusról tartott beszámolóját, amelyen az elnök delegátusként vett részt. A több, mint egy óráig tartó referátumban dr. Miklós vázolta a cionizmus világpolitikai szituációját a kongresszus előtt, majd a „nein” és „ja-sagerek” érvelését, az anglo-politika, a palesztinai zavargások hátterét. Részletesen kifejtette a zsidó állam megalakulásának előfeltételeit, amelyeket Erec Izrael a ga utban és főképpen a jisuv számára jelent. Különösen kiemelte az államnak azon szerepét, amelyet, mint a Népszövetség tagja, a nemzetek társaságában reprezentál. A nagy helyiséssel fogadott előadást így jelezte be: „Láttam népünk nagyjait, hol gondokban gúnyyedten, hol büszke emelt homlokokkal. Láttam könnyeket a szemekben, a fájdalom könnyeit, az öröm könnyeit. Láttam óvatosságot és láttam a megbízás kicsattanó erejétől duzzadó ifju emberek. Egyet nem láttam: nem láttam a csüggedésnek legkisebb nyomát. A zsidó nép sok ezer éves dicsőség, bár fájdalmas történelméhez méltó lett. Vértelenséggel rálépett az új utra.” A Szövetség munkásságáról dr. Fried Frigyes igazgató elnök számolt be, aki kiemelte azokat a nehézségeket, amelyeket le kellett győzniük. Mindazonáltal a magyarországi cionizmus az elmúlt évben fejlődött. Hangsúlyozta az ifjusági munka fontosságát, amelyet a következő évben új alapokra fogunk fektetni. A közgyűlés ezután letárgyalta a költségvetést. A jelentésekhez többen szóltak hozzá. A Jelölő Bizottság javaslatát a közgyűlés elfogadta és nagy lelkesedéssel ismét dr. Miklós Gyulát választották a Szövetség elnökévé. A közgyűlés a Hatikvah hangjai mellett lelkes hangulatban ért véget.

Perzsaszőnyeg
Angolszőnyeg
Porcellánok
Nippek
legolcsóbb beszerzési forrása:

„Pax”

CLUJ, Calea Victoriei 6.

UJ KELET Legújabb hírek

A nemzeti parasztpárt alkotmányellenesnek tekinti a liberális kormányzás meghosszabbítását

Erdekes vita a Viitorul és a Dreptatea között. Egy parlament nem szavazhat meg öt költségvetést — mondja Armand Calinescu

Bucuresti, szeptember 18. (Az Uj Kelet tud.) A Viitorul és a Dreptatea, tehát a kormány és a nemzeti parasztpárt hivatalos lapjai között élénk polemia indult meg afölött, vajjon október 15-én, vagy a jövő év februárjában jár-e le a liberális parlament mandátuma. A Viitorul Nicolaescu volt szenátusi elnököt és Diuvara volt igazságügyi minisztert vonhatta fel annak igazolására, hogy a jelenlegi törvényhozás a jövő év februárjáig helyén maradhat. A Viitorul cikkei politikai körökben érthető feltűnést keltettek. A kormány beavatott tagjai ugyanis többiben kijelentették, hogy a jelenlegi parlament nem fog többé összeülni. A kormány — mondták ezek a miniszterek — semmi oka sincs arra, hogy rendkívüli ülészakot hívjon egybe, még kevésbé, hogy rendes ülészakra hívja össze a parlamentet. Akár október 15-e, akár november 15-e előtt — ez utóbbi a valószínűbb — a Monitorul Oficialban meg fog jelenni a parlament feloszlásáról szóló dekretum. A választásokat pedig december folyamán feltétlenül megtartják.

Ha pedig így állnak a dolgok, a politikai világ joggal teszi fel a kérdést, miért igyekszik a kormány hivatalos lapja mindenáron meghosszabbítani a parlament mandátumát egészen februárig. Más magyarázata ennek

nem lehet, minthogy a kormány megkíséreli megzavarni a politikai válság normális kifejlését.

A Dreptatea, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, Armand Calinescu cikkével válaszol a Viitorul állásfoglalására. Calinescu véleménye szerint valamely parlament funkciójában a leglényegesebb a költségvetés felülvizsgálása és megszavazása. Minthogy pedig egy parlament öt költségvetést nem szavazhat meg, logikus, hogy a jelenlegi törvényhozó testületeket október 15-ike előtt fel kell oszlatni. A kérdés azonban nemcsak a jogi kontroverzia szempontjából érdekli a nemzeti parasztpártot — írja az Adeverul. Politikai szempontok is lényeges szerepet játszanak ebben, miért is a nemzeti parasztpárt nem folytatja a vitát, hanem megvizsgálja a Viitorul cikkei által teremtett új helyzetet. A párt úgy hiszi, hogy betöltötte alkotmányos ellenzéki szerepét és ugyancsak az alkotmányos szabványoknak megfelelően a legutóbbi választások eredményei, valamint programja alapján jogában áll a holnapi kormányzás felelősségét igényelni. Ha másképpen történne, úgy a párt arra a konklúzióra kellene jutnia, hogy a jelenlegi alkotmányos szabványok nem irányadók többé egy politikai párt számára és ehhez kell mérnie jövőbeni magatartását.

Egyiptom delegátusa Palesztina felosztása ellen

(Elsődolái cikkünk folytatása)

A német lapok közül a Berliner Börsenzeitung foglalkozva a spanyol partok ellenőrzésének megszüntetésével, többek között azt írja, hogy a benemavatkozási bizottságnak érdeklődnie kell a párizsi és londoni kormányoknál, vajjon a nyoni egyezményt nem tekintik-e olyanak, ami a bizottságot van hivatva helyettesíteni. Felmerülhet az az igen fontos és súlyos kérdés, hogy fenntartassanak-e a benemavatkozási bizottság által hozott határozatok, amikor a nyoni egyezmény védelme alatt az oroszok nyugodtan szállíthatják a hadianyagot, ami nem történhetett volna meg, ha a benemavatkozásra vonatkozó intézkedések érvényben maradtak volna.

A Deutsche Allgemeine Zeitung szerint a francia-angol ellenőrzésnek egyidőben való megszüntetése rámutat arra, hogy Anglia és Franciaország mindinkább saját érdekeiket követik. A földközti tengeri incidens természetesen az egyetemes biztonság védjegye mögött a monopolizált angol-francia együttműködést kell hogy szolgálja.

Berlini jelentés szerint a német közvélemény kedvezőtlenül fogadja Franciaország és Anglia azon elhatározását, hogy felhagy a spanyol partok ellenőrzésével. Politikai körök azonban indifferensek és azt hangoztatják, hogy Németország soha sem hitt a tengeri ellenőrzés hatékonyságában. A lapok szerint Franciaország és Anglia tengeri egyeduralmukat akarják biztosítani anélkül, hogy tekintettel lennének más államok, elsősorban Olaszország érdekeire és tekintélyére.

A római angol és francia ügyvivők átnyújtották Cianónak a nyoni egyezmény szövegét

Rómából jelentik, hogy az angol és francia ügyvivőket ma délelőtt fogadta Ciano gróf külügyminiszter. Az audiencia folyamán a két diplomata átnyújtotta a nyoni pótegyezmény szövegét, amely a hadihajók és repülőgépek által elkövetett támadásokra vonatkozik.

Salamanca jelentés szerint a spanyol felkelők elhatározták, hogy értesíteni fogják a benemavatkozási bizottságot annak az anketnak eredményéről, amelyet a spanyol vizeken kalózkodó buvárhajókkal kapcsolatban vezetnek le. Salamanca híradás arról számol be, hogy az anket kimutatása szerint a kalózkodó buvárhajók közül kettő szovjethajó volt.

A Népszövetség mai ülésén Vasif Butrus Ghalil pasa egyiptomi delegátus szólalt fel, Palesztina kettéosztása ellen. Az

igazság azt kéri — mondotta — hogy Palesztina az araboké maradjon. Helyes volna, ha Anglia Palesztinával olyan egyezményt kötne, mint a többi arab országgal, szentesítve Palesztina függetlenségét és ugyanakkor biztosítva a jelenleg Palesztinában lakó zsidók jogait, akik a muzulmánokkal és keresztényekkel egyenjogú polgárokká válnának. Végül nyugalomra hívta fel az egyiptomi delegátus egy a zsidókat, mint az arabokat.

Koth norvég külügyminiszter a következő szónok. Kijelenti, hogy a Népszövetség gyengeségéről tett tanúságot a nagy nemzetközi konfliktusokkal szemben, mint amintó Mandzsúria és Abesszinia ügye volt. Ez főleg amiatt történt, mert egyes államok elődázták a népszövetségi alapkormány alkalmazását. A maga részéről hozzájárul bármilyen javaslathoz, mely fegyverszünetet teremthetne a spanyolországi harcok felett között.

Negrin spanyol miniszterelnök kijelenti ezután, hogy a polgárháború kezdetben katonai lázadás volt, melynek a kormány hamar véget vetett volna, ha nem jön közbe Németország és Olaszország beavatkozása. Az önkéntesek visszavonása a háború gyors befejezését jelentené. Ma már nem polgárháború folyik, hanem megszálló háború, a felkelők, valamint Németország és Olaszország között okkupációs egyezmény van érvényben.

Ezután Delbos francia külügyminiszter beszélt.

O'asz körök hivatalosan cáfolják a hírt, hogy kétezer olasz katona szállt partra Spanyolországban.

Bucuresti-i társasutazásunkat szeptember 20-tól kezdődőleg újból megindítjuk

Indulás minden hétfőn este, visszatérés minden csütörtökön délelben a Rapidnál. Jelentkezni: Centropa-Agimex Cluj, Piața Unirii 3. Telefon: 12-29.

CERNAUTI

harisnya- és kötöttáru gyár lerakata

Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.

HÉTFŐTŐL, SZEPTEMBER 20-TÓL KEZDVE az

alanti árakban árusít:

Férfi zoknik	22, 29, 34, 39 lej
3/4-es férfi harisnyák	22, 49, 59 lej
Női seiyemharisnyák, I-a	39, 49, 59, 69, 79, 89
Fü d'Ecosse női harisnyák	29, 36, 44, 49 lej
Strandzoknik	16 lejtől
Gyemknadrágok, Macco, I-a	14, 16, 19, 24, 28
Női nad'ágok, I-a selyem	39, 44 és 59 lejtől
Kombinék, habselyem	179 lejtől
Női nad'ágok, testhez simulók	29, 32, 35 lej
Női sportbluzok	69, 79, 85, 99 lej
Férfi sportingek	89, 99, 109 lej
Gyermek sportingek	49 lejtől

Női szvetterek, uccai és sport gyapjupuloverek, női selyembluzok és a legkülönbözőbb kötött-szövöttáruk mélyen leszállított árban.

Naponta új áruküldemények, tehát állandó nagy választék!

A japánok újabb csapatokat tettek partra Sanghajnál

A japánok visszafoglalták Lotient. Újabb nagy offenzívára készülnek a japánok Sanghajnál

Sanghai, szeptember 18. (Rador.) Felhasználva a kínai csapatok visszavonulása által felmerült viszonylagos biztonságot, újabb japán csapatokat tettek partra Shanghai és Usung között, hogy előkészítsék az offenzívát, amit azonnal megindítanak, amint az időjárás lehetővé teszi a motorizált egységek használatát. Időközben a tüzérégi párbaj nem szünetel. Az arány a következő: minden 10 japán lövedékre egy kínai lövedéssel válaszolnak.

Hivatalos kínai közlemény elismeri, hogy a japán csapatok visszafoglalták Lotient, amit a kínaiak állítása szerint öt uraltak tegnap. A sanghai harcok alatt Paosanban japán védelem alatt működő községtanács alakult és a „béke fenntartására törekvő bizottság” nevet vette fel. A bizottság egy kínai orvos vezetése alatt működik. Amikor a japánok bevonultak Paosanba, csak 500 ember tartózkodott ottan.

Pekingből kapott hírek szerint a kínaiak hogy megmentsék a körülzárt 60 ezer katonájukat, Pekingtől délre összerombolták az ottani csatornákat és vízvezetékeket. Ezáltal nagyobb területet öntöttek el vízzel, ami által remélik, hogy feltartóztat-

hatják az előnyomuló japánokat.

Pekingtől délnyugatra a kínai csapatok visszavonulóban vannak. A csokivi kínai helyőrség drámai dilemma előtt áll: vagy megadja magát, vagy megsemmisül az egész városal együtt.

Sanghaiból jelentik, hogy minden veszélyt figyelmen kívül hagyva, Csang-Kajsek marsall felesége autón Sanghaiba érkezett. Miután igazolta magát, megengedték, hogy átmenjen az angol koncesszió területén.

London, szeptember 18. (Rador.) Csicsibu herceg, a japán császár öccse ma hajóra szállt és hazaindult Japánba.

Tokió, szept. 18. Sanghai jelentés szerint a tokiói kínai nagykövet utasítást kapott a nankingi kormánytól, hogy hagyja el Japánt.

Beültették a repülést a Cluj—Oradea vonalon

Bucuresti, szeptember 18. A légügyi és tengerészeti minisztérium legutóbb kiadott rendelkezésében megszünteti a repülőgépek közlekedését Kolozsvár és Nagyvárad között. A rendelkezés a kereskedelmi és turisztikai repülőgépekre vonatkozik és megszegése büntetést von maga után.

CENZURAT

NSR. RAMASE
urn
B
nissár 2
Taxa postala
plátte in num.
No. 224713/929
Sze
és
ta
Ba
10. Telefon: 8-61. Előfizet
Havonta 110, negyedévre
évre 600, egészévre 1200
félre: Havonta 2, neg
félre 12, egészévre 20 d
detések díjazás szerint
KELET" a transilvaniai
zsídóság egyetlen politikai
ja. Cikkeink utányomás
forrás megjelölésével enged

Százezrek rész
elte

Benes megrázza demokráciát je

Prága, szept. 21. A megrében folyt le ma délelőtti metése. A gyászmenet a indult el, átvágott a szű megkerülve a parlamentet lott a városháza előtt, ahol tona sirja áll. Elhaladt a egyetem előtt, ahol Masaryk a Nemzeti Színház előtt a Wenceslas-tér felé vette u

Az ország és a világ egybegyűlt tömeg mély sófakozott fel az uccák hódolatát fejezte ki Cs alapítója el

A hét és fél kilométer hosszú menet elhaladt, nem is látni szerette volna azt.

A menet élén Sirovy tábornok felügyelő hadad tábori vezérkar három tisztje, azon ezredek zászlói köv. Masaryk nevét viselik. M. lető ezred parancsnoka után katonazenekar lépdel. A világhá országban Oroszországban harcoltak, menekültek. A ne mi egyenruhájukban volt hirtve testnevelő szervezethez ezután amelynek ja volt majd az 5-ik gyalogda vonult komor léptekkel mas Garrigue Masaryk nagyrésze volt a dicsőségt kivívásában. A menet első kastély őrsegének zászlaj

Ezután gördült hat felágyutalpra helyezett és z koporsó. Azt az elhunyt Jan Masaryk, Csehország, mazott követte, két lánya vilod, valamint annak család után következett hittebb munkatársa, a cság je'eneji elnöke: dr. a külföldi delegációk.

A külföldi delegáció, a román és Tatarescu miniszter meg Prágába, hogy retemetésén. A külföldtségt Hadsin-kastélyban elhelytek, ahol elhelyezték. A vörös hollandi rózsából ánek szalagján a következő „Thomas Garrigue Masaryk, Románia király

A koszorút a koporsó helyezték el. A kopor után a delegáció tagjai nyában lévő Benes elnök aki kihallgatáson fogadjait. Egy órákor Benes vendégül Tatarescu minmán miniszterelnök fél elnöki kastélyban, utána vetségre hajtatott, ahol Hodzsa Milan csehszlov. Sztrojadinovics jogszávló letére.

A jugosáv delegáció miniszterelnök vezette, aki királyt is képviselte. C és Miletics képviselő h dalán. Azután sofra kö megbizottak Mosaiccki e vetével, Kasimir Papev cia delegáció Leon Blum külügyminiszterrel. Min Prágában akkreditált k egészítve.

Masaryk elnök temetése a romániai köznyira